

ȘCOALA NOASTRĂ

Revistă lunară de educație, cultură profesională
și afirmare națională a Asociației Învățătorilor Secția Sălaj

== Anul XVII. — Zălau, Februarie 1940. — Nr. 6. ==

C U P R I N S U L :

Gh. Corniș-Pop : Primatul culturii	223
Ionel P. Diaconu : Copilul, unitatea familiei și chezașia neamului	226
Leontin Filip : Gânduri despre presă	229
Laurențiu Bran : Despre doinele noastre populare	231
G. Selyben : S. F. V. T.	233
Simion Oros : Manifestări materiale	242
N. D. Corâciu : Situația materială a școlii primare	245

PAGINA GRĂDINEI DE COPII

Alex. Trifu Halas : Cuvânt inaugural	247
--	-----

PAGINA JURIDICĂ

Dr. I. Ciobanu : Condica proceselor învățătorești	249
---	-----

CRONICĂ — INFORMAȚIUNI

Pentru învățătoarele școlilor de copii mici. (254). — Administrația Revistei „Școala Noastră”. (255).

CĂRȚI — REVISTE

Amintiri din „Junimea” (256). — Buletinul Cărții. (260).

Buletinul Inspectoratului Școlar Județean

·Poșta Redacției

Bun de imprimat

ȘCOALA NOASTRĂ

REVISTA LUNARĂ DE EDUCAȚIE,
CULTURĂ PROFESIONALĂ ȘI AFIRMARE NAȚIONALĂ
A ASOCIAȚIEI ÎNVĂȚĂTORILOR SECȚIA SĂLAJ

Anul XVII - Nr. 6 - Februarie 1940.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Institutul de Arte Grafice „Luceafărul” Zălau

PRIMATUL CULTURII

În timp de războiu nu numai muzele tac ci și cultura. Omul își depune uneltele spirituale în loc ascuns, ferindu-le de ravagiile sălbatecului iureș și-și ia străvechea prelungire a voinței: arma. În acest timp cultura se devalorizează, devine un ceva inaccesibil nu prin valoare ci prin imposibilitatea în care se găsește omul de a-și crea aceia ambianță prielnică comuniunii cu manifestările spiritului. Cultura are nevoie de liniște, de destindere, de prezența unei atmosfere de pace.

Nici chiar popoarele așa zise războinice, Spartanii, cari nu iubeau coordonatele culturii: libertatea spirituală, iubirea frumosului, iubirea păcii, n'au creat o cultură înaltă, pentru că în lipsa acestor linii determinative, spațiul lor »vital« și-a găsit alte linii ale Destinului, în viața aspră și războinică. Atena, în posesiunea celui mai vast spațiu spiritual, etajat la înălțimi înspăimântătoare, a creat cea mai sublimă cultură. Atena vorbește prin înțelepții săi, prin operele sale, înfruntă veacurile prin statuile și templele sale, va fi prezentată întotdeauna, motivând cu un argument greu de tot rostul omennirii sub soare. Sparta, aproape nimic de felul acesta. Este adevărat, e ceva sublim, e destinul morții: Termopyle.

S'ar putea numi stilul de viață atenian: destinul vieții, cel spartan: destinul morții; cultura învinge culmile veacurilor și se revărsă îmbelșugată peste timpuri ca apele furioase slobozite dinapoia digurilor olandeze, desconsiderarea acestei culturi se răsbună prin imposibilitatea străbaterii timpului. Popoarele fără cultură n'au istorie, n'au participarea — fluviu la repetatele forme de viață, înșirate de-alungul vremurilor. Nu înseamnă că un șir nesfârșit de războaie umple istoria: acest fel de istorie se poate scrie în mijlocul junglei.

Mutatis mutandis. Considerentele de mai sus se aplică și insului singuratec. Aureola culturii dă strălucirea omului nu răcnitul sălbatec, nu pumnul strâns, nu crisparea feței într'un rânget animalic, nu încruntarea de efigie romană, nu bicepsul acoperit cu vinele de oțel ale sângelui. Totul prin legile simetriei, se găsește pe tărâmul »celor cari nu cuvântă«. Se poate: forța brutală te face să împingi clipa prezentă, poate să culci la pământ viața și să-i stai cu genunchii pe spate în atitudine de luptător roman, nu învingi veacurile, nu spargi zidul care te desparte de limita puterii tale. Ori scopul vieții noastre — pe linia nemuririi sufletului — este tocmai căutarea acestei nemuriri și dincoace de tărâmul neîiinței.

Cultura este singura cheie, singurul: »Deschide-te, Sesam!« prin care forțăm ușile eternității. Prin cultură avem numai slaba iluzie a unei eternități trecute — în spirit — prin străbaterea, în voe, a creațiilor vechi, tot prin cultură ai puterea de a lega prezentul de trecut într'un lanț neîntrerupt de curgere perpetuă a aceleași vieți și tot prin cultură ne lansăm frânghia de alpiniști mediocri ca să ne agățăm de piscurile viitorului doar-doar acesta ne va scăpa de moarte.

Se spune că religia este modalitatea de a vorbi cu Dumnezeu. Foarte adevărat. Cultura va fi modalitatea de a vorbi cu spiritualul din noi, cu spiritualul dinafară, cu spiritualul inundat peste tot. Vorbirea omului cu Dumnezeu se face pe treaptă de altar, vorbirea omului cu spiritualul, cu necunoscutul din tot ce ne înconjoară, se face pe planul înalt al tăcerii, al reculegerii. A nu vorbi cu această lume, înseamnă a trăi numai într'o emisferă a vieții, despărțită de cealaltă printr'o secțiune de zid întunecat, înseamnă a nu gusta singurul dar supranatural din om: lumina spiritului.

Să aplicăm aceste considerente nouă, învățătorilor? E natural. Avem de revendicat o privire dintr'un alt unghiu decât până acum, cerem repetat o mai mare considerație și apreciere. Dacă nu le avem, vina se dă tot pe această lipsă de cultură. Problema — la acei cari o pun — se prezintă însă greșit, pentrucă există două feluri de culturi: cultura certificatului și cultura reală, fără nici un pergament.

E aproape axiomă următorul adevăr: școala, dându-ți certificat, nu-ți dă cultură ci dovedește o frecvență regulată

la școală, o mecanică repetare a acelorași adevăruri elementare, fără să se știe că sufletul tău a participat integral sau nu la apele culturii.

A categorisi pe cineva cu sau fără cultură, în modul imprimatelor, după numărul claselor și a diplomelor este cea mai sfruntată înșelare. Diploma trebuie dovedită la tot pasul și nu afișată, clasele trebuie arătate prin felul cum focul culturii l'a purificat sau nu pe cineva. Mi se pare că una din cauzele crizelor morale, a răsturnării tuturor valorilor, a lipsei de apreciere obiectivă a omului este nebunia certificatelor și a diplomelor. Asistăm — când se publică diferite concursuri — la un întreg Everest de certificate necesare. Gândiți-vă la ironia lui Anatole France în romanul »Pinguinii« mi se pare, când ironiza pe detractorii lui Dreyfuss cari au adunat nu știu câte sute kilograme documente compromițătoare când de fapt nu era nici unul.

S'a moralizat aparatul unui stat prin această avalanșă de certificate? Merge bine totul? Cred altfel.

Nu știu prin ce fel de măsuri drastice ar trebui pus capăt acestui iureș după diplome și certificate și tot așa nu știu cum s'ar putea face ca oamenii să alerge după cultura desinteresată, fără pergamente și peceti.

Statul care ar desființa certificatele dar ar revoluționa spiritele spre cultură pentru ea înseși, ar rezolva cea mai grea problemă și ar sălta planul vieții omenești cu câteva etaje mai sus.

Primatul culturii nu-l poate contesta nimeni, în special nu cetățenii junglelor. Cultura însă nu este apanajul nici a claselor, nici a certificatelor, ea se răspândește binefăcătoare în toate sufletele, umile și fuge mai ales de aroganța diplomelor. Un foarte mare număr din cetățenii noștri au nevoie de o mică operație la ochi ca să poată găsi piatra prețioasă a culturii și acolo unde nu se lăfăește pergamentul înrămat, într'o casă fără cărți, fără duhul slovei scrise.

— Frate dascăle, doar după aceasta operație vei însemna și tu ceva!

Gh. Corniș-Pop.

COPILUL, UNITATEA FAMILIEI ȘI CHEZĂȘIA NEAMULUI

Până în prezent s'au discutat toate problemele posibile de educarea copilului. Din cele mai îndepărtate vremuri, copilul a ocupat loc de frunte în discuțiile pedagogice. S'au făcut experiențe, care cu vremea s'au șters și altele le-au luat locul. S'a vorbit atât de mult despre educarea copilului în cât are dreptate Claparède când spune că s'ar putea alcătui o carte de o greutate foarte mare din tot ce privește creșterea copilului.

Una însă, de cea mai mare importanță, s'a discutat foarte puțin. Facem noi educație după toate metodele pe cari mintea omenească le-a creat, dar cui dacă nu avem copii? Problema care se pune azi la poporul nostru, cum dealtfel se pune în realizare, cu succes, în Italia și Germania, este problema natalității copiilor. România are copii foarte puțini în raport cu alte țări. Natalitatea copiilor noștri este foarte scăzută¹⁾. În acest fapt există și un bine, însă răul este fără margini. Singurul bine, din lipsa de populație, este menținerea și chiar mărirea, »spațiului vital« a cărui realizare, din surplus de populație, se caută azi în Europa. Răul care este și mai important ca binele, îl vom vedea mai pe larg. Luăm mai întâi copilul ca legătură în familie. Sunt unii oameni cari spun că, nu doresc să aibă copii. După părerea mea sunt sau anormali sau falși. Familia fără copii este o familie moartă. Copilul este viața familiei. La familiile fără copii vei găsi întotdeauna ordine și curățenie exemplară, dar și o răceală fără margini. La familiile cu copii vei găsi dezordine, dar în schimb găsești căldura copilărească care te face să nu vezi lucrurile aruncate prin casă. În familiile fără copii vei găsi certuri și chiar bătălii, iar la cele cu copii, cântece și veselie. Părinții copiilor vin acasă și își petrec timpul în familie conservându-se; iar

1) Puțină greșală. Natalitatea în țara noastră este foarte mare: 33,4‰ și stăm în fruntea tuturor țărilor din Europa. Autorul probabil se gândește la excedentul natalității care este numai de vre-o 15‰ cca 220.000 suflete anual. (După Lt.-Col. C. Verdeș: Potențialul de război al României). (Nota Redacției)

cei fără copii îi găsești dimineața rezemând mesele cafenelelor și moțâind din cap de oboseală. Familia cu copii se gândește la existența zilei de mâine, cea fără copii știe că va trece și mâine ca și azi. Acolo unde este copil este har dumnezeesc. Copilul aduce în familie, cumpătare, hărnicie, muncă, bună înțelegere și iubire.

Venirea copilului în familie însemnează venirea unui colorar ale cărui fațade sunt: iubirea și hărnicia. Cei care spun că nu vor să aibă copii să-mi dea voie să le spun o faptă a celui mai mare bărbat de stat, Napoleon Bonaparte, din care se vede clar dragostea pe care o aduce copilul în familie. Napoleon, în afară de orele de lucru, avea și ore libere, ore de recreare. Odată, în orele libere, îi vine în vizită un oaspe. Napoleon, care se găsea jucându-se cu copiii, care erau călări pe spatele lui, îi dă voie să intre. La o astfel de scenă oaspele exclamă: »Împărat ești D-ta sau doică?» Napoleon îi răspunde: »În timpul orelor de lucru eu sunt împărat, iar în timpul orelor libere aceștia, arătând spre copii, sunt împărați«. Dacă n'avea copii, trebuia să-și piardă timpul într'un fel sau altul, și se dădea la câte și mai câte, scăzându-și prestigiul. Dela Napoleon în întreaga Franță, copilul este considerat ca regele regilor. Veți zice poate că nu se compară nimeni cu Napoleon. În aparență aveți dreptate, însă în fond, nu. Fiecare părinte își dă bucățica din gură copilului său. Că se întâmplă uneori că îl și bate, aceasta nu o face cu scop de a-l distruge, ci cu scop de a-l îndrepta. Părintele îi vrea întotdeauna numai binele copilului. Fericită e familia care are copii și bătută de soartă e cea care nu are. Dar nu numai din punct de vedere familiar, copilul este bine venit, ci și din punct de vedere național. Mai întâi, copilul în familie asigură muncă și voie bună; iar familiile, care sunt cărămizi de bază ale statului, îi asigură, la rândul lor, munca și dragostea statului. Un popor nu-și poate asigura existența decât prin copii. Copiii de azi sunt viitorii cetățeni de mâine ai statului. Prin ei trăește neamul omenesc, prin ei trăește poporul românesc. Ce s'ar întâmpla, bună oară, cu un popor ai cărui locuitori ar renunța complet la copii? Foarte ușor de înțeles. Și-ar curma firul existenței. Aici este cel mai mare rău. Și din păcate grele la noi nu se ia nici o măsură pentru încurajarea natalității copiilor.

Oamenii mai bine înstăriți fac unul sau doi copii și de multe ori nici unul sub pretext că sexul frumos se diformează, iar ceilalți îi dau pe apa sâmbetei, la cine știe ce doctor sau cine știe cu ce fel de medicament. Familiile sărace, fiindcă cultura înlăturării copiilor, dacă se poate numi și aceasta cultură, le este necunoscută, au cei mai mulți copii, care se sbat în neagra mizerie. Nimeni nu vine în ajutorul lor. Acum, în ultimul timp, conducătorii par a-și îndrepta ochii spre acești nenorociți. »Straja Țării«, a luat inițiativa ajutorării familiilor cu copii mulți. S'au găsit familii în jud. Buzău care au avut 23 copii. Aceste mame au fost decorate de »Straja Țării« la serbarea zilei »Mama«. Dar atât nu este destul. Cu promisiuni, care se spulberă în vânt, nu își satură stomacul nimeni. Au fost mame care ș'au ucis copiii numai să nu-i vadă morți de foame sbătându-se în frig și mizerie. Statul pe aceste mame le-a condamnat. Și drept vorbind statul a făcut o greșală. În sufletul mamei criminale s'a dat o luptă teribilă între dragostea de mamă de-o parte și de alta, faptul uciderii copilului, spre a nu-l vedea sbătându-se cu moartea. Ideia morții fulgerătoare, venită cu mizeria în care zăceau, a învins dragostea de mamă. Și în însăși acest fapt s'a manifestat în sufletul mamei dragostea de copil. Statul a luat vre-o măsură pentru stărpirea acestor fapte? Nu cred. A văzut cu ochii, a auzit cu urechile și așa a rămas. Nimic mai mult. Statul ar trebui să pună mai mare bază pe natalitatea copiilor. Ar trebui să oblige pe toți funcționarii să se căsătorească și să aibă copii, măsură luată recent în Italia și Germania. Exemplul acestor țări îl putem imita și noi. Aici imitația are aceiaș valoare ca și originalul.

Numai încurajând natalitatea, fie prin obligarea funcționarilor să se căsătorească, fie prin alte mijloace materiale am ajunge la o populație mai deasă și am putea proceda la o purificare a rasei, făcând astfel un pas mai departe pe drumul civilizației²⁾.

Ionel P. Diaconu

inv.

2) Cum problema natalității nu se pune la noi în termeni acuti, rămâne aceea a morții copiilor mici. Natalitatea fiind mare, moartea infantilă primează. În acest sector trebuie să se îndrepte nu numai Eugenetica ci întreaga grijă a Statului, dornic de împăspătarea elementelor din care e format. (Nota Red).

GÂNDURI DESPRE PRESĂ

Incontestabil că între factorii de cultură, din Stat, un loc important îl deține presa. O definiție completamente concretă nu i-se poate da. La expoziția internațională a presei ținută în Vatican, în anul 1937 † Papa Pius XI, cu tot dreptul a numit-o »Arma veritatis«. În ultimul timp asistăm la progrese uimitoare ce se realizează pe acest teren. Ce importanță mare are azi acest mijloc de propagandă se poate vedea din atenția mare ce se dă cuvântului scris. Se zice că ea ține locul al patrulea în Stat, dar azi mai tare ca oricând și-a asigurat un loc dintre cele mai de frunte. În țările vecine acest factor are o importanță covârșitoare stând pe o treaptă destul de înaltă fiind în o continuă dezvoltare. În ultimul timp și la noi s'a stabilit o reglementare a presei. Voi căuta în cele ce urmează a arăta însemnătatea presei și rolul pe care-l joacă ea în viața oamenilor.

Ziarul se adresează la mii și zeci de mii persoane, din toate clasele, din toate categoriile și din toate vârstele. Cuvântul trece și se uită repede, pe când Jurnalul revine zilnic cu alte și alte idei insistând asupra diferitelor probleme, pătrunzând și convingând toate sufletele, așa precum picăturile de apă pătrund și sapă pietrele cele mai aspre. Ca să ilustrez mai bine ce este presa, mă voi folosi de următoarea întâmplare din viața lui Esop de la Fontaine.

Intr'o zi Xantus, voind să-și ospăteze niște prieteni a pus pe Esop să le cumpere ce va găsi mai bun. Acesta a cumpărat limbi pe cari le-a pregătit cu tot felul de sosuri. Întâia, a doua și a treia mâncare a fost numai din limbi. La început oaspeții au fost încântați, dar pe urmă s'au desgustat. Nu ți-am spus să cumperi ce-i mai bun, întrebă Xantus? »Dar ce e mai bun ca limba? a spus Esop. Ea e legătura vieții omenești, cheia științelor, organul adevărului și al minții. Cu ea înveți, convingi, stăpânești în adunări, cu ea îți faci cea dinfăi dintre toate datorințele, de a lăuda pe Dumnezeu«. Ei bine, zise Xantus, să-mi cumperi acum ce e mai rău. Dar Esop re-

petă aceleași mâncări tot din limbi sub cuvânt, că limba e ce poate fi mai rău în lume. Ea e cauza neînțelegerilor, a proceselor și a desbinărilor. Dacă este organul adevărului este și al minciunii și ce e mai rău, al calomniei. Minunată a fost învățătura aceasta arătând că mâncarea din limbi poate fi și bună dar și rea, după cum ți iai. La fel jurnalul este ceea ce este mai bun, sau mai rău în lume, nimic nu poate ca el, nutri și excita în noi inteligența sau prostia, virtutea sau viciile. Jurnalistul dispune de o autoritate imensă. El poate fi ca și crainic și cavaler al cuvântului lui Dumnezeu.

Aportul presei pe teren moral încă este de covârșitoare importanță. Durere că nu se face educație cititorilor și de multe ori se otrăvesc cu presa rea, fără ca să-și dea seama, citind și cumpărând ziare de acestea. O mulțime de ziare arată prea mare interes pentru crime și procese scandaloase — apărând libertinajul și disprețul pentru căsătorie și viața familială. Să ne gândim la răul ce-l produc acele ziare sau reviste, cari înserează o mulțime de ilustrațiuni obscene, reclame, inerente și imorale, — cari căzând în mâinile tineretului produc atâtea rele.

Este necesară o educație nu numai a tineretului, dar chiar a tuturor celor de bună credință.

Să ne gândim la folosul mare ce-l aduce o presă bună și sănătoasă unui popor. Ea contribuie în modul cel mai salutar la sprijinirea moravurilor bune și la oprirea și stârpirea viciilor rele. Ea face un adevărat apostolat și dacă e bună nu poate decât să fie încurajată și sprijinită. O presă bună nu se poate susține decât cu mari jertfe și cu tot atât de mari sacrificii.

Greutățile se vor ușura când lumea va ști să sprijinească și să încurajeze — presa bună — făcând un apostolat pentru sprijinirea și susținerea scrisului sănătos și a operelor bune!

Leontin Filip.

DESPRE DOINELE NOASTRE POPULARE

Puțini sunt aceia cari se ocupă mai intensiv cu culegerea doinelor, cântecelor și jocurilor poporului nostru.

Multe cântece și jocuri bătrânești dispar fără urmă, spre dauna literaturii noastre populare. O inițiativă bună o putem aminti pe a lui *T. Brediceanu*, care a pus pe note multe cântece și jocuri vechi românești, scăpându-le astfel de peire.

A venit apoi învățătorul maghiar *Bartók*, un genial scrutaător al doinelor populare, care a cutreerat multe sate românești, culegând doine din popor, punându-le pe note cu cea mai mare precizie, cari, apoi, chiar cu ajutorul material și moral al Academiei Române, au apărut în volum, stârnind admirația lumii întregi cu originalitatea și frumusețile lor.

Acest folklorist însă nu se mai ocupă cu desvelirea, scrutarea și scoaterea la lumină a tezaurului muzical al poporului român. Ajuns astăzi, în lumea muzicală, la nume bine apreciat, se ocupă exclusiv cu cercetarea trecutului poeziilor și jocurilor ungurești (secuești).

Este interesant că, până când poporul maghiar din Ungaria este foarte sărac în cântece, doine și povești populare, Secuții din Ardeal stau alături de noi în bogăția fanteziei folkloristice. Scriitorii unguri, cari se ocupă cu acest gen, toți își strâng materialul de lipsă din Ardeal, între Secui, unde-l află foarte bogat și foarte variat.

Așa: *Bartók*, *Kodály*, *Károni*, *Vietoris*, *Mátrai*, *Bartalus* și *Seprődi*, toți au scris studii foarte bune și strict științifice despre folkloristica maghiară, recte secuiască.

Se poate ca asupra acestor produse din popor să nu fie avut o înrăurire cât de mică folkloristica română? Fantezia bogată și variată, temperamentul vioi, cântecele și mai ales jocurile noastre bătrânești, l-au adus la convingerea, pe un scriitor maghiar renumit (*Horvát István*), că toate aceste, dar mai cu seamă »Hora« pe care o descrie migălos și o compară cu »Hora« romanilor, fără discuție ne arată că suntem descendenții *Romanilor*. E drept că această constatare a făcut-o acum 115 ani, într'o revistă ungurească, deci pe aceea vreme când nu dăinuia încă șovinismul. Tot acest scriitor a mai con-

statat că jocurile și cântecele poporului român, ale acestui popor, care e înzestrat cu toate însușirile frumoase ale vechilor Romani, — sunt cu mult mai superioare decât ale celorlalte națiuni conlocuitoare cu el.

Mai nou, un scriitor ungar, *Szabolcsi Bencze*, apelează la toată ungurimea ca toți cei ce au posibilitatea să adune de prin biblioteci și dela particulari, tot ce ar găsi din trecutul doinei și jocurilor populare maghiare *din Ardeal*. Se vede că a ajuns la convingerea că nu în Ungaria se găsesc toate acestea. El spune că toată nădejdea o are în Ardeal, care ocupă poziție dominantă și valoroasă pe terenul muzicii vechi a poporului maghiar.

Di Paul I. Papadopol în foiletonul »Universului«, apreciind cartea dlui G. T. Niculescu Varone »Jocuri românești«, scrie că autorul cărții dă un bogat indicator de izvoare *bibliografice* aparținând anilor dintre 1716—1930. Adevărat, cele mai vechi izvoare bibliografice le avem din anul 1716. — Contra acestei constatări, fie-mi permis să public următoarele:

Un amator al muzicii vechi și al cântecelor vechi (Dr. Fabó Bertalan) scrie că cutreerând întreg Ardealul și cercetând bibliotecile vechi, a aflat într'o mănăstire catolică din Județul Ciuc, o carte bisericească veche, în care erau scrise 11 cântece și jocuri, între cari două *românești*. Aceste au fost induse în carte în anul 1663. Așadar avem păstrate două cântece și jocuri cari își au existența cu mult mai înainte de 1716. Unul e intitulat »Joc românesc« și e scris pe note. Celălalt e numit »Horea Dnei Lupu Vodă« tot pe note.

Multe cântece și jocuri de-ale noastre sunt trecute astăzi pe lista ungurească. Cântecele și jocurile curuților sunt declarate de ungurești, cu toate că majoritatea armatei lui Rákóczi o formau românii. E de remarcat ce scrie în »Neamul Nostru« dl *Gheorghe Mocanu*, un harnic scrutaător al trecutului neamului nostru: chiar și comanda militară a curuților era cea română în părțile *sătmărene*.

Am scris acest articol mai mult rapsodic despre cântecele și jocurile românești, ca cei chemați (și aici mai mult mă gândesc la dnii învățători) să scoată la iveală tot ce a mai rămas neuitat din datinele, cântecele și jocurile vechi românești.

Laurențiu Bran.

S. F. V. T.

de G. SELVBEN.

Azi e poate cea mai frumoasă zi de iarnă. Afără e frig și totul e acoperit cu o haină albă cristalină, ce parcă vibrează sub raza palidă și rece a soarelui, iar în camera mea, așternută și inpodobită cu două covoare persiene, cu trei tablouri originale de Grigorescu și cu un policandru de aur, totul pare a fi aranjat după gustul cizelat al unei artiste din Hollywood.

Focul din teracotă durue monoton, iar eu, dintr'un fotoliu de pe vremea lui Ludovic al XIV-lea, privesc topirea florilor de ghiață de pe fereastră și ascult din aparatul de radio-televiziune, romanța «Nunta moliilor, în dulapul cel cu haine.»

...Sunt singur și simt o mulțumire deplină. În această situație de invidiat, atât de favorabilă visărilor, îmi plimb gândurile pe ecranul imaginației. Aprind o țigaretă din Ada-Caleh cu o brichetă sigilată de C. A. M. și-mi continu cu sete pasiunea de a descifra măcar un rând din misterele viitorului Ei și...al meu.

Abia începui să analizez complexitatea acestei probleme și-auzii câțiva pași cunoscuți și un bătut la ușe. Tresării, ca dintr'un vis regretabil, și răspunsei cu un «întră» calm și ospitalier.

Ușa se deschise și apăru baciul Toader, servitorul comunei.

— Sănătate ! — zise noul venit pe un ton imposibil de imitat.

— Sănătate !

— Ai adus ceva postă ? — îl întrebai cu o curiozitate copilărească.

-- D'apoi «sigur» ca V'am adus ! Dvoastră totdeauna aveți ceva. Intr'adevăr, am primit o scrisoare, o c. postală, o oficioasă, Circulara Ținutului, revista Șc. Noastră No. 4. și două cotidiene.

După ce i-am servit bătrânului obișnuitele -- patru -- păhărele de rachiu, începui să-mi citesc poșta.

Desfăcui cu nerăbdare plicul, pe care cunoşteam cerneala și caligrafia ordonată a unei adorate, și, cu o singură privire, citii textul următor :

Dragă Ghijule !

«Nici acuma nu mă 'nțelegi.»

* * *

Fără să vreau, am exprimat un — nu — hotărit. Hârtia pe care o țineam tot înaintea ochilor, parcă-mi reoglindi imaginea fină și trăsăturile ei pline de armonie. Parcă-i auziam glasul dulce, ca șoapta tainică a izvorului de munte, întrebându-mă : «Nu mă 'nțelegi» ? — O simțeam lângă mine și-o priveam în ochii înpăienșiți de lacrimi.

— «Răspunde-mi» ! îmi repetă pe o voce tremurândă.

După o făcere, întreruptă de cinci melodii ale unui ceasornic cu muzică, i-am spus următoarele cuvinte, formulate într' o noapte nedormită. «Tu singură ți-ai creat această soarte, pe mine nu mă invinovăți. E prea târziu... *Rămâi cu bine.*»

Răspunsul meu sincer și crud a sguduit-o și a făcut-o să plângă cu hohot. După ce și-a șters ochii umezi cu o batistă brodată, în semn de despărțire, m'a *privit prelung...* și a plecat fără să-mi spună nimic.

Am urmărit-o cu o privire neliniștită până departe, până ce-am pierdut-o în marea infinită a cristalurilor albe.

Un vânt rece, care sufla cu un vuet șinistru, îi acoperea urmele cu zăpadă proaspătă.

Am rămas singur, fără muștrări de conștiință, cu amintirile Ei adânc înprimite și cu această întrebare crescândă și amenințătoare : — Unde va ancora această ființă, cu o singură patimă... și atâtea calități ? ? ?

Dumnezeu să-i călăuzească pașii.

* * *

— Cartea postală era dela librăria Clonda, din Oradea. Aducea un răspuns și două scuze.

— Oficioasa îmi aducea un concediu de trei zile și un număr de înregistrat.

— Circulara Inspectoratului Cluj, mai multe numere de înregistrat, dintre cari unul, ce însoțea un ordin pe care l'am cetit de două ori fără răsufare. Imi venia să-l mai citesc

odată, dar m'am reținut. Aici era vorba că, directorii de școli primare nu mai pot arenda loturile școlare, numai în cazul când vor oferi, la licitație, un preț egal cu oferta maximă. Deci, preferință numai la prețuri egale, op. cit.

Când terminai cu tot ce privește bunul mers al școlii, iscălii coperta, notând obișnuitul «luat la cunoștință». După această formalitate, am cerut o turcească fără zahăr și am început să-mi concentrez gândurile asupra unui subiect frumos, dar banalizat — poate tocmai prin faptul că a fost frământat de toți și totdeauna. Până ce mi s'a gătit cafeaua, am scris pe o hârtie următorul rând: «Situația morală și materială a învățătorului.»

Sub acest titlu, ce sună ca un refren învechit și uitat, am mai scris trei cuvinte. N'am continuat, căci mi s'a servit lichidul cerut, pe care l'am sorbit din trei înghițituri. După ce m'am desfătat în aroma-i plăcută, mi-am întors cescuța să-i se scurgă zațul pentru a putea prezice ceva, în legătură cu subiectul ce aștepta o continuare, împreună cu cele trei cuvinte.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

După cele patru minute și patru secunde, ridic cescuța și mă uit la urmele lăsate de grosul cafelei. Din scurgerile și semnele ce s'au format pe fața interioară a porțelanului, am putut desluși clar, o apă mare pe suprafața căreia se vedeau inotând niște puncte de o formă aproape regulată.

— Oare ce să fie? — mă întrebai.

Ce explicație să dau acestor semne neîntâlnite poate nici de Pithia? În nedumerirea mea, aruncaî privirea la subiectul ce aștepta o dezvoltare largă și exclamai:

— Bravo! — am găsit deslegarea.

Iată-o, zisei cam necontrolat:

Punctele de pe apă simbolizează învățătorimea care înnoată în datorii financiare. Nu li se mai vede decât capul și mustățile, pe cari mai primesc un credit mic pe la măcelari, pantofari, băcănii și prăvălii.

— Vai, ce constatare tristă!...

— Oare să fie așa?

— Nu se poate! — strigai cu un bariton sonor.

— Noi suntem cea mai puternică tagmă profesională. Noi suntem luminătorii satelor și-a speranțelor de mâine!

Noi pregătim viitorul neamului! Noi...

— Nu, nu se poate! — Cu siguranță c'am interpretat greșit punctele de pe apă. Sunt convins că ele simbolizează victimele unui submarin german de pe oceanul Pacific.

Ridic din nou cescuța, pe care era s'o sparg din stângăcie, și privesc mai cu atenție punctele despre cari nu aveam o explicație precisă și definitivă.

O sucesc și o învățesc, ca s-o văd din foarte părțile, dar înzădar. O apropii de ochi, o îndepărtez, dar nici-o schimbare... Văd tot capete de oameni și... și... și parcă tot învățători.

— Doamne Sfinte, ce-o să fie asta?

Fug în clasă ca un zăpăcit și aduc metrul panglică. Pun cescuța pe colțul mesii și măsoar dela ea până la pupila mea 25 cm. și încep să privesc obiectul dela o distanță reglementară, prescrisă de un ocultist chinez.

— Sfinte Sisoe! — ce-am văzut, ce credeți?

O apă mare-mare, pe care innotau vreo 45.000 de nuferi dintre cei mai frumoși. Ce să Vă spun, — o vedenie splendidă, feerică. Un tablou minunat!

Nu mai puteam de bucurie!!...

După ce mă liniștii, mi-am desșurubat stiloul, adus de Moș Crăciun, și am adăugat la cele trei cuvinte de pe hârtie, vorba: înfloritoare. Sub titlul de mai sus, deja aveam un vers nemuritor, care putea fi și un «motto» sau o cugetare filozofică. — După ce l'am recetit și am corectat greșelile de ortografie, am constatat că lucrarea e terminată, e bună și... că nu-i lipsește decât publicul care s-o aplaude zgomotos.

Eram fericit.

Ca să fiu sincer, Vă mărturisesc că de această dată am simțit și eu «tot» ceea ce poate simți un conferențiar sau un actor rechemat a treia oară în fața cortinei.

— Animat de gândul, că îmi voi rosti lucrarea în fața adunării generale din Zălau... și că mi se va cere manuscrisul pentru publicare, am luat «Șc. Noastră» de pe masă, pentru a căuta din timp un loc rândurilor mele, demne de lumina și rampa tiparului. După ce am tăiat și răsfoit revista până la jumătate, am aflat de bine să se rezerve, primele patru pagini, pentru această operă, care va aduce o înbuună-

răpire simfioare tuturor învățătorilor din țară. Pe sfertul primei pagini, ar trebui tipărită toată cuvântarea între ghilimele, iar restul să rămână în alb pentru a se putea scrie moțiunile ce se vor vota de On. Adunare.

Felicitându-mă, singur, de atâta inițiativă, am început să-mi caut nuvela din corpul revistei, — pentru care m'a rușinat o D-șoară cu care dansam aseară. După ce am găsit-o, am căutat rândul ce mi-a făcut să-mi ardă fața, — pe lângă toată nevinovăția mea naivă.

Era vorba de rândul ultim, din aliniatul al 3-lea. Ea afirma, că m'am servit de un cuvânt cu înțeles neprecizat și nepotrivit pentru locul în care l'am pus. Eu susțineam că-i imposibil, în timp ce ea spunea că e regretabil că tinerii de azi întrebuițează atâtea cuvinte cu înțeles dublu...

— Intr'adevăr!... Domnișoara a avut dreptate.

— Dar cum?

— Așa că în loc de «Elvira observă schimbarea» s'a tipărit «Elvira observă mișcarea». Știu că, între schimbare și mișcare e diferență de înțeles și nuanță, dar... ce să fac? — E regretabil că 'n fiecare număr se sfrecoară atâtea greșeli cari uneori denaturează chiar și înțelesul textului. Deci, dragă domnișoară, vina nu e a mea... după cum tot fără consimțământul meu s'au făcut și celelalte cinci greșeli mai mici. În numele celui vinovat, cer indulgență și iertare.

* * *

— Afară vântul luase proporții amenințătoare, coborând mercurul din termometru departe sub zero. Intunecul crescând, se lăsă cu un *misticism de nepătruns*, — iar pe cupola albastră a cerului, apărea luna maestoasă cu un cortegiu de stele, înprăștiind o lumină palidă și tainică.

— Eram în întuneric și mă delectam privind pe perețele din față, lumina albă-gălbue a lunii peste care se reflectă jocul și culoarea roșcată a limbilor de foc din sobă.

Microfonul difuza cadența dulce a «Pădurilor din Viena» de I. Strauss..., în timp ce îmi trăiam clipele, în cari mi-a plăcut totdeauna să fiu într'o liniște deplină...

Ce seară frumoasă de Ianuarie!... Ce bine se potrivesc cu tine strofele lui Alecsandri, din poezia «Miezul Iernii».

Iată-le

În păduri trosnesc stejarii ! E un ger amar, cumplit !
Stelele par înghețate, cerul pare oțelit,
Iar zăpada cristalină pe câmpii strălucitoare,
Pare-un lan de diamanturi ce scârție sub picioare.

Fumuri albe se ridică în văzduhul scânteios
Ca înaltele coloane unui templu maiestos,
Și pe ele se așează bolta cerului senină
Unde luna își aprinde farul tainic de lumină.

Abia terminai strofa a doua, — când auzii un strigăt
de sub fereastră.

— Ești acasă măi vere ? — întrebă prietenul meu, pe
care l'am cunoscut de pe voce.

— Da ! Vino înlăuntrul înghețatule ! — zisei, mergând să-mi
întâmpin colegul din comuna vecină.

— Când i-am zărit conturul în anticameră am strigat un
»bine-ai venit Ghiță !«

— Numai bine n'am venit, îmi răspunse prietenul, pe un
ton suspect. Am căzut de două ori și era să 'ngheț. Uite cum
tremur.

— Bine c'ai sosit, zisei, aprinzând becul din policandru.
Depune paltonul și ocupă loc pe canapeaua de lângă sobă.
Imediat vei primi un ceai dansant și te vei reface.

— Mulțumesc !

— Măi vere, ghici de ce-am venit pe gerul ăsta, — zise
Ghiță, frecându-și mâinile.

— Crezi că nu știu ? !

— N'aș crede !

— Să mă crezi Ghiță !

— Atunci spune !

— Uite, sunt două motive. Sau îți lipsește un girant,
sau ai vreo scadență mâine, poimâne. Din două una !

— N'ai ghicit, vere ! Cambiul, pentru care ai girat tu și
părintele Nicolae, e scadent numai în Martie, iar cel dela
Cooperativa de stofe din Șimleu numai în luna lui Cuptor,
— pân' atunci mai e... De datoria dela C. C. D. nici numai
zic pentrucă acolo mi se reține lunar și parcă nici nu știu că
datorez.

— Nu te supăra, îl întrerupsei grăbit și curios. Spune-mi,
ce vântul dracului te-a adus pe vremea asta șapte kilometri ?

Te-ai certat cu nevasta, sau vrei un ramşli, cu o deschidere de zece ?

— Nici una nici alta, răspunse Ghiţă, pe un ton serios.

— Ai să afli motivul venirii mele. Acuma răspunde-mi ! :
Tu ai primit circulara Ținutului No. 167—1939 ?

— Da !

— Ai cetit-o ?

— Am și semnat-o și am pus-o la arhivă.

— Ai cetit toate ordinele ? — mă întrebă prietenul, fixându-mă cu o privire ageră.

— Da !

— Și n'ai făcut nicio observație ?

— Nu ! Nici n'a avut rubrică pentru observații.

— Nu așa măi ! Înțeleg că n'ai nimica de obiecționat în legătură cu dispozițiile luate.

— Ce să am Ghiță ?

— Cum ai primit ordinul Nr. 38,223, care ne ia pământurile școlare ?

— Cu «bine-ai venit». (Nu i-am spus că mi-a servit de muză, într'o operă de-o însemnătate istorică).

— Cum vorbești așa ? — mă muștră prietenul, în timp ce-și vâra mâna 'n buzunar, după textul ordinului. Ascultă că ți-l citesc...

— L'am ascultat cu o răbdare inepuizabilă. După ce termină de cetit, suspină dureros și zise : Ni se iau pământurile !

— Ce-ai zis ? că n'am înțeles.

— Ni se iau pământurile... repetă plin de mâhnire.

— Nu-i așa Ghiță ! Tu n'ai înțeles ordinul ! Adă să-l citesc eu, și cu asta-i smulsei hârtia din mână și citii tot textul, fără să țin seamă de punctuație.

— Ai înțeles ? — îl întrebai cu o seriozitate prefăcută.
Ghiță tăcu și se uită mirat.

— Vezi că nu ni se iau pământurile. Ni se ia numai uzufructul... sau mai bine zis beneficiul de 50% cu care eram preferați la licitație. Asta nu-i tot una cu ceea ce spui... și indefinitiv, nu uita că noi trăim din salariu și nu din pământ. Ce te descurajezi pentru nimica 'ntreagă ! Ai grije că poți să cazi într'o melancolie cronică și ar fi păcat. Tu

ești tânăr și ții mult la onoarea ta de familist. Cu tine aveam alte planuri...

Ghiță bănuie că între cuvintele mele se ascunde o ironie.

— Măi vere, zise, după o tăcere lungă : Tu nu ieși lucrurile în serios. Tu ești vesel totdeauna.

— Și nu-ți mai bine așa ? îl întrebai repede.

— Ba da. Ai dreptate ! — răspunse Ghiță, după ce trecu întrebarea prin prisma judecății sale.

— Vasăzică pământurile rămân tot ale noastre, numai folosința va fi a altora.

— Ai dreptate, dragă ! Văd că înțelegi și vezi situația în culori deschise. Acuma îmi place.

...Ne uitaram unul la altul, cu mulțumirea ce-o simțim după răspunsul corect al elevilor. Văzând că Ghiță se liniștește în îngrijorarea lui întemeiată, l'am poftit în sufragerie la samovarul care își oferea conținutul plăcut și cald.

— Servește-te dragă. Uite : pe tava din față ai șuncă de Praga, brânză de Brăila, icre, măsline, prăjituri și rom. El nu era străin în casa mea, de aceea își turnă singur un pahărel de alcool zicând :

— Să dea Dumnezeu, pace și înțelegere între popoare !

— Să dea Dumnezeu ! — răspunsei, cu o convingere înțelegătoare.

— Mai toarnă un pahărel, știu că-ți face bine !

Ghiță așeză pahărelul de argint pe tavă și spuse încet, «mulțumesc pentru cină.»

— Ce zici ? — îl întrebai speriat.

— Mulțumesc pentru cină !

— Ai băut gaz ? De ce nu mănânci ?

— Nu pot, mi-a trecut pofta.

— Esti nebun sau te prefaci ?

— Nu sunt și nu mă prefac !

— Atunci mănăcă !, poruncii cam sever.

— Mi-a trecut pofta.

— Pentru ce ?

— Pentru că mi-am adus aminte de articolul lui Curea, din Șc. Noastră. Tu încă nu l'ai citit ?

— Nu ! A scris ceva despre mâncări ?

— Altceva rău, rău de tot...

— Ce-a scris măi? — Spune-mi!

...Ghiță era palid și făcut. I-am pus mâna pe frunte și simții că are temperatură.

— Culcă-te pe canapea, că-ți pun termometrul.

Ghiță clătină din cap, în semn că nu acceptă.

— Atunci ce să fac? — îl întrebai mirat.

— Citește articolul lui Curea!

Iau revista și citesc, într'o goană nebună, toate rândurile până la ultimul punct. Pentru a putea reține esențialul, am aruncat o privire peste ultimele două pagini, și m'am întors spre prietenul meu care suspina din greu.

— Măi Ghiță! Te doare că ni se ia luminatul și încălzitul? Te doare că pentru locuința directorală va trebui să plătim chirie?

— Da! — răspunse pe un ton răgușit.

— Vezi, tu iar n'ai cetit cu atenție lucrarea Dlui Curea!.. N'ai cetit parlea în care scrie că guvernul ne promite armonizarea salariilor? — Tu n'ai auzit niciodată versul lui Alexandrescu în care zice că, «Mărindu-se pământul poate și lefile vor crește?...» Asta-i, că tu vezi lucrurile pe dos, de aceea îți cauzezi atâtea dureri superficiale. Tu ești pesimist! Tu trebuie să te vindeci de această boală molipsitoare! Tu trebuie să fii o cură după rețeta mea!

— Ai pentru «noi» ceva doctorii?

— De ce vorbești la plural Ghiță?

— Pentru că nu sufer numai singur, suntem mulți.

— Câți?

— Vreo 45,000.

— Nu-i nimic! Am eu leacuri pentru «Voi».

— Ascultă-mă Ghiță, că nu-i glumă!

— Da. Ascult.

— Ascultă măi, că din clipa aceasta te declar șef de cancelarie la «Clubul-Sanatoriu», ce am să-l înființez pentru salubritatea «Voastră».

Dite dragă: e vorba că vreau să înființez un club. Dar club în toată regula, cu statute, cu legi. Are să fie înscris la Tribunal și va fi recunoscut ca persoană juridică. Membrii pot fi toți colegii, indiferent de sex și vârstă. Inscrierea e benevolă, fără taxă. Se cere însă o singură condiție!! Toți

cei ce se vor înscrie, înainte de-a primi cocarda de platină cu inițialele «S. F. V. T.» vor depune un jurământ greu cu «așa să-mi ajute Dumnezeu că voiu fi vesel totdeauna.» Lozinca noastră va fi «Să fim veseli totdeauna». Bagă de seamă Ghiță, și cântărește greutatea cuvântului — totdeauna. Membrii clubului trebuie să fie veseli totdeauna... Și atunci când ne intră zăpada la ciorapi... și atunci când ne molestează croitorul, pentru o datorie de 2 ani... și atunci când avem prea multe rețineri din salariu... și atunci când ne ceartă nevasta, începând de când se scoală... și atunci când sosim la gară după plecarea trenului... și atunci când constăți că ți-ai uitat ploierul într'un restaurant... și atunci când te servește chelnerul cu o scobitoare uzată... și atunci când ai vrea să adormi dar nu poți... și atunci când te-a călcat cineva pe bătătură... și atunci când te ceartă soara regretând că ți-a dat fata.

Vasăzică totdeauna. Dragă Ghiță, pentru ultima dată țin să mai accentuez că trebuie să fim veseli în tot locul și... totdeauna!

— Minunat, — exclamă Ghiță cu o bucurie de nedescris.

Bravooo!! — Știi că ne facem carieră pe tema aceasta? Știi că ai o idee sănătoasă?

Ghiță turnă și bău trei pahare de rom și începu să strige „Să fim veseli totdeauna! Trăiască clubul nostru! Trăiască comitetul de conducere! Trăiască veselia! Trăiască!... totdeauna în vecii vecilor! Amin!»

DIN TRECUTUL DĂSCĂLIMII SĂLĂJENE

XII.

Manifestări materiale

(Urmare)

După conferința delegaților reuniunilor învățătoarești, ținută la Cluj în ziua de 15 Februarie 1913 st. n. Comitetul de organizare (a Congresului) s'a pus pe lucru, având primul gând să stabilească punctele asupra cărora să discute congresul.

Ca învățătorimea română să fie orientată pe deplin asu-

pra problemelor, Comitetul de organizare trimite tuturor reuniunilor programul interimal, ca să-l discute în adunările lor de primăvară și să ia hotărâri categorice.

Iată câteva fraze din cuvântul Comitetului de organizare, adresat învățătorimii, în luna Aprilie 1913.

»Durerile și doririle învățătorimei române fiind multe, tot atât de multe ar trebui să fie și punctele (problemele) ce va avea să le pertracteze. Cum însă, acum vom avea fericirea a ne întruni *pentru primaoră* într'un *Congres*, care să reprezinte *întreg corpul învățătoresc român din țară*, nu ne va sta la dispoziție atâta timp fizic, ca să ne putem ocupa cu *toate* necazurile noastre.

»Constrânși de împrejurări deci, am gândit că va fi bine și folositor a ne ocupa, *în primul rând*, de chestiile *mai ardente*, lăsând ca în viitor să se discute și celelalte (probleme), mai de a doua mână.

»Adunările învățătoresți însă sunt autorizate a mai adăoga și alte puncte (probleme) ce cugetă că ar trebui pertractate cu prilejul primului *Congres*. Chiar pentru aceea, programa definitivă a punctelor pertractându în ședințele plenare ale Congresului se vor stabili numai după ce vom primi toate hotărârile adunărilor de primăvară.

»Din parte-ne recomandăm pertractarea (discuțarea) următoarelor probleme:

1. Chestiunea clasificării învăț. confesionali.
2. Chestiunea repartiției școlare.
3. Propunerea limbii române.
4. Propunerea limbii maghiare.
5. Catehizarea.
6. Chestiunea cantoratului.
7. Impovărarea prea mare a învățătorilor.
8. Substituirea învăț. în cazuri de boală.
9. Activitatea extraordinară a învățătorului.
10. *Chestia înființării unei bănci învățătoresți.*
11. Chestia organizării pentru viitor.
12. Diverse propuneri.

Din acest anteproiect de program se vede că, Comitetul de organizare a luat în program și chestia *înființării unei bănci a învățătorilor*, deoarece avea credința fermă că, dacă o organizație, cum era să fie și aceea a învățătorilor, are fonduri

propriu, puterea ei de viață și de rezistență crește, căci în caz de nevoie, acest fond, ori ce nume ar avea, este un mijloc de neprețuit pentru a veni în ajutorul membrilor căzuți jertfă în luptele pentru idealul atât de sublim: apărarea limbii românești și a drepturilor învățătorilor.

Ideea înființării unei bănci învățătoresci e cu mult mai veche, decât să se poată afirma, că numai noi, cei de azi, ne-am gândit și la partea materială a învățătorilor și de fondurile necesare pentru a-i putea ajuta materialicește pentru asigurarea unui cămin familiar fericit, și pentru înjghebarea unei gospodării, prima anexă a căsniciei, pentru o viață mulțumitoare și fericită. Imprejurările de atunci însă au fost de așa natură, încât nu s'a putut realiza acest deziderat, decât mult mai târziu, după a treia și ultima Unire a românilor, în Țara întregită.

Dar exponenții guvernului maghiar, inspectorii școlari, erau pururea treji și erau atenți la toate mișcările învățătorilor români, în special nu le convenia punctul 10 din programul Congresului, adică chestia înființării unei bănci a învățătorilor. Ei se gândeau că, dacă învățătorii români vor avea banca lor, în acțiunile lor de afirmare românească, vor fi sprijiniți materialicește, când va fi cazul, chiar și cu bani veniți de peste Carpați.

Aceasta teamă am constatat-o din convorbirea subsemnatului cu inspectorul școlar Nagy Carol, în ziua de 10 Iulie 1913, cu ocaziunea adunării generale a Reun. Inv., convorbire, care a durat timp de două ore, foarte discret de altfel, în cancelaria directorală a școlii primare de stat din Șimleu.

— »Domnule Președinte — încep inspectorul școlar — te rog să mi spui pe larg, care vă sunt intențiunile adevărate referitoare la Congresul Dv. la Cluj?»

Trebue să recunosc că, am rămas mirat la aceasta întrebare, mai ales că, nici nu bănuiam de ce dorește inspectorul să stea de vorbă cu mine înainte de a începe adunarea.

— »Intențiunile noastre — îi răspund pe un ton hotărât — sunt acelea prezentate în scris și aprobate deja de guvern».

— Se poate să fie adevărat ce-mi spui. Eu însă nu cred. Ceea ce-mi spui e la suprafață numai, în fond însă scopul Dv. este cu totul altul decât cel alifiat. Dta, ca inițiatorul acestei

mişcări și membru în comitet știi mai mult. *De ce vrei bancă învățătorească* când atâtea alte bănci vă stau la dispoziție?

Eu i-am răspuns franc: — »Avem lipsă de aceasta bancă, căci numai banca noastră ne va ajuta în necazurile și *nizuințele* noastre, nu băncile jidovite, cari ne-ar scoate și măduva din oase și ne-ar distruge mai de grabă decât ne-ar ajuta. Le cunoaștem«.

Răspunsul dat, evident, nu i-a convenit inspectorului școlar. El aștepta să-i destăinuiesc lucruri confidentiale, cari nu se puteau nici spune, nici publica în ziare, ele se discutau între membrii Comitetului de organizare a congresului. Dorea inspectorul să fiu vânzătorul dascălimii române și a planurilor ce aveau în legătură cu aceasta prima mișcare dascălească pentru un Congres formidabil.

Dar n'a lipsit nici încercarea de a mă ispiti: promisiuni de numire la școli de stat cu plată mai mare ca la confesiune, post de director la Jibou, Santău sau Camăr, să mi aleg unde vreau. Și nu s'a sfiit să-mi declare că, *vrea să mă vadă scos din rândul învățătorilor de român*, să mi asigure un teren mai vast de activitate, căci în locul, unde sunt, nu pot activa de »domnii de valahi«. (E-am inv. conf. în Șimleu și Președintele Reuniunii).

A vrut numai, dar n'a putut s'o facă. Propunerea pentru a fi numit la Stat i-am refuzat'o în mod categoric.

(Va urma).

Simion Oros.

SITUAȚIA MATERIALĂ A ȘCOALEI PRIMARE

Fără îndoială că, între instituțiile statului, școala ocupă un loc însemnat. Cu toate acestea, întreținerea ei materială lasă de dorit. Aceasta din cauza atât a celor chemați a se îngriji de ea, cât mai ales a administrației, care face numai economie când e vorba de școală.

Cei chemați a se îngriji de școală — Comitetul școlar județean, în primul rând în multe părți nici nu o bagă în seamă. Economiiile bugetare numai aici ajung la apogeu. Toate ordonanțele și ordinele verbale sau scrise, se execută întocmai, la cheltuelile școlii, în chestie de economii. Se ajunge până acolo, că bu-

getul, alcătuit de comitetul școlii, n'are nici o însemnătate. El nu-i luat în considerare la facerea bugetului comunal. Iar forul administrativ, notarul, — desigur nu notarul lui Goga — ca să nu fie știrbite sumele ce-l privesc pe el, nu ia în considerare alcătuirea gospodărească a comitetului școlar local, ci micșorează suma de susținerea școlii, la un număr rotund. Nu l'interesează curățenia localului, combustibilul sau alte ne cazuri ivite în cursul unui an; pentru el a micșora bugetul școlii este o victorie.

De câțiva vreme, Comitetul școlar județean nu se îngrijește decât de ce-i al lui, cota de 15%. Toată autoritatea lui se mărginește la înscrierea în buget a cotei, iar prima plată să nu fie alta decât cota de 15%, care la un buget de 15.000 lei se ridică la aproape 2000 lei. Incolo, arenda pământului școlar, ca și aici să se pună o piedică apostolului neamului — cum s'a făcut abuz acum doi ani. Dacă ar fi fost cazul ca notarii să aibă pământuri, mai marii lor nu i-ar apăsa, ci i-ar încuraja în ale gospodăriei, cum este cazul pretutindeni. Căci care notar nu face gospodărie?

Nu mă indoesc că comitetul școlar n'ar avea lipsă de cota de 15%, și știi prea bine cum se întrebuințează, dar existența școlii se datorește bunei gospodării a comitetului, în fruntea căruia stă directorul. Și pentru ca ea să fie bine organizată, trebuiesc luate măsuri, nu spre a se sugruma cheltuelile necesare, ci spre a se aranja în așa fel ca educația neamului să meargă înspre bine, nestânjenită de nici o piedică. Pentru ca să vadă comitetul școlar județean ce comparație este între susținerea unei școli și a unui notariat, să caute bugetele comunale și va vedea deosebiri fantastice. Nu invidiez și nici nu vreau să critic. Dar în susținerea unei școli cu 10.000 lei, iar a unui notariat cu peste 100.000 lei, cred că-i prea mare diferență, — mai ales azi, când școala nu-i o singură instituție, ci mai multe centre de educație, ca să zic așa, care o formează. Azi școala, are pe lângă ea: farmacie, cantină școlară, cooperativă, atelier, bibliotecă, etc., care toate laolaltă, trebuie să facă educația cetățeanului de mâine. Însă pentru a funcționa bine, are nevoie de numeral; Căci dacă acolo s'au găsit de bine ca să fie puse toate acestea, atunci trebuie să se găsească și mijlocul de susținere, care nu-i altul

decât comitetul școlar.

A se cere numai învățătorului să facă cum va putea, numai să aibă totul, cred că este o jertfă prea mare și nerealizabilă. Cu atât mai mult cu cât învățătorul trebuie să se mărginească pur și simplu numai la salariul sau atât de mic.

Deci, susținerea materială a școlii cere jertfe dela comună, ca să-și îndeplinească misiunea așa precum i-se cere. Pentru acest lucru, comitetul școlar județean, la întocmirea bugetelor, trebuie să susțină interesele vitale ale școlii. Am dori să se facă pentru școală ceea ce fac prefecturile pentru notariate și notari. Credem că și școala și învățătorii merită mai multă atenție din partea administrației, fiindcă, când e vorba de ceva lucru, noi cei dintâiu suntem chemați a lua parte. *)

N. D. Corăciu

*) *Patria ne cere azi alte năzuinți și preocupări, cărora, noi învățătorii, ne dăruim cu prisosință, cei dintâiu. Dar nu vom înțelege ca cineva să uzeze, ca argument, această îngrijorare a Nației pentru a-și acoperi toate nimicniciile, iar școala să se sbată în nevoi și lipsuri pe cari nu le merită, pentru trecutul ei, pentru misiunea ei în marile momente de înălțare și încercare de totdeauna.*

Simbioza fericită și nefericită în acelaș timp, (de a trăi dintr'un salariu mizerabil) — dascăl și școală — cum am văzut atâtea cazuri, trebuie să înceteze. Dar cerem un lucru: Să se trateze această problemă verbal și în scris, în adunări și revistă, cu urbanitate, tact și concluzii precise. Invităm colegii să scrie și să dezbată această problemă a întreținerii materiale a școlii, urmând a cere prin revistă și asociație rezolvarea ei.

PAGINA GRĂDINEI DE COPII.

Cuvânt inaugural . . .

Adresez aceste cuvinte surorilor de muncă din acest județ cu ferma convingere, că ele vor avea răsunetul dorit.

Imi întărește aceasta credința faptul, că dacă în trecut învățătoarele de grădini de copii și-au înțeles perfect de bine rolul cel mare de educatoare, astăzi, când vremurile ne cer jertfe noi, și o dăruire neprecupețită, aceste învățătoare se vor ști afirma cu calm și demnitate ca educatoare cari să plămădească în sufletul copiilor dragostea de Neam, Țară și Rege, — ca îndrumatoare în viața socială prin rostul și munca lor, devenind factorul decisiv în viața satelor noastre,

și vor ști transforma fiecare cămin și fiecare școală într'un vast atelier de lucru și hărnicie constructivă.

Acest colțisor — pe care îl deschidem azi — are menirea să ne arate drumurile noi și luminoase, să ne încălzească și entuziazmeze sufletele pentru munca celorlalte colege și femei, să ne apropie rândurile într'o sinceră camaraderie și să ne creeze un nou cerc de studii, concepții, gânduri și idealuri cari sunt proprii numai sufletului feminin.

În acest colțisor am vrea să găsim o călăuză și o tovarășe mai apropiată în care, lună cu lună, să ne aflăm izvoarele de stimulare și obiectivele unui nou avânt de muncă.

Revista învățătorilor din județ este și trebuie să fie și a noastră, în care să aprindem și noi o lumină gingașă — care ori-cât ar fi de palidă, va dinamiza și înviora acțiunile noastre, astfel ca în toate manifestările noastre de viață să se observe cadența marilor prefaceri cari le trăim.

A sosit ceasul unei desăvârșite solidarități și a unei conlucrări roditoare, pentru a putea învinge greutatea clipelor prin cari trecem!

Nu ne mai putem retrage — și nici nu vrem — în cercul strâmt al școlii noastre, nici nu ne putem feri de încercările vremurilor, ci vom deschide larg porțile școlii și a sufletelor la chemările stăruitoare ale vieții, pentru a ne putea urma cu seninătate drumul de continuă muncă constructivă pentru binele obștesc.

Aci — în aceasta pagină — vom trăi între noi și pentru noi — pentru a fi sprijin una alteia în aceeași muncă — dar care unora le pare mai grea, — pentru a ne ușura marea îndatorire de care fiecare trebuie să fie pătrunsă, pentru a ne stimula năzuințele, luptele și sacrificiile, pentru a ne căli rezistența noastră interioară și pentru a ne închege rândurile într'o deplină unitate și armonie frățească în dorința de mai bine. —

Nici o idee bună nu este și nu va fi sufocată. Orice idee clară, orice sugestie fericită vor găsi ecou în acest șantier de muncă și gândire, unde am vrea să se elaboreze încontinuu prin colaborarea tuturor.

Oricât de mică ar fi o faptă, ori-cât de neînsemnată s'ar părea o idee, o realizare, în ochii noștri va prețui mai mult,

— decât o vorbărie stearpă — căci în urma acestora se vor naște altele mai desăvârșite, mai demne de urmat.

Adevărate energii sunt în oricare suflet românesc. E nevoie numai să nu le păstrăm ascunse, ci fiecare să dăruiască cu dragoste și căldură ceace are mai bun, din sufletul său, pentru a zidi însuși sufletul României de mâine!

Cu aceste gânduri — și în așteptarea colaboratoarelor harnice — pornim la drum cu speranța realizării nădejdilor noastre! *)

Alexandrina Trifu Halas.

*) Toate articolele cari privesc Grădina de copii și cari se pot încadra în această pagină se vor trimite pe adresa: Alexandrina Trifu Halas Jibou Sălaj (Nota redacției).

Pagina juriconsultului Asociației.

CONDICA PROCESELOR INVĂȚĂTOREȘTI.

I. D. S. H. — B. La întrebarea, ce este testamentul și ce condiții trebuie să îndeplinească, pentru a fi valabil în fața legilor noastre, Vă comunic următoarele :

Testamentul este o scrisoare, un act de ultimă voință, pe care-l face omul cuminte, când a ajuns la partea grea a vieții sale și simte că i-se apropie sfârșitul vieții, cu scopul, ca cei-ce vor moșteni din averea lui, să se țină intru toate de voința lui din urmă, cuprinsă în scrisoarea aceasta și 'n rândul al doilea, ca după moartea acestuia, copiii sau rudeniiile sale, să nu aibă prilej de ceartă asupra averii părintești, ci să se indestulească cu cea ce le-a lăsat fiecăruia, tatăl sau rudenia testatoare, prin acest act solemn.

Testamentele sunt de mai multe feluri, după omul care le face și după chipul cum le face. Astfel, fiecare om își poate face testamentul, dacă știe scrie și are priceperea să pună pe hârtie, cea ce gândește. Dacă însă nu e în stare să facă lucrul acesta, se duce la un știutor de carte. În ambele cazuri, actul făcut de acesta, se numește *testament privat*. Dacă însă acest act este făcut de către judecător sau notarul public, cari sunt niște oameni investiți de Stat cu puterea autorității publice, *testamentul este public*. Testamentul mai

poate fi *verbal* sau *scris*, după felul cum e făcut. Apoi *ordinar* sau *privilegiat*. Testatorul este liber a-și alege ori care formă testamentară, afară de cazul când acesta este minor (sub 18 ani), mut sau surdo-mut, indiferent dacă știe scrie și citi, în care caz trebuie să-și facă testament autentic.

Forma și cerințele legale ale testamentelor, sunt cuprinse în legea XVI. din 1876 și Legea XXXV. din 1874 pentru notarii publici.

Cum moartea, nu în totdeauna ne dă de știre când vine, întâmplându-se adeseori, că ne surprinde, fără a mai avea timpul fizic necesar, să mergem la un avocat, notar sau notar public, e foarte important ca fiecare intelectual al satelor și în special învățătorii să știe regulile după cari se fac testamentele private. Iar cum facerea unui testament, nu-i lucru ușor și de toate zilele, întrucât de acesta atârnă soarta unei averi întregi, legiuitorul s'a gândit de cu vreme, ca să nu deie ori și cui dreptul de a-și face testamentul, ci numai aceluia, cari au mintea sănătoasă și au ajuns la atâta pricepere, ca să înțeleagă însemnătatea pasului ce-l fac. Iar testamentul cel mai des întrebuințat, este *testamentul privat scris*. La acesta, dacă ce-l ce-și face testamentul îl scrie și subscrie el însuși, sunt de lipsă numai doi martori, altcum trebuiesc patru. Astfel, sunt necesari patru martori, când a) cel ce lasă averea își pune numai iscălitura sub testamentul scris de mână streină; b) când cel ce lasă averea, din cauză că nu știe scrie și citi, semnează actul prin punere de deget înaintea numelui său, scris de altul; în ambele cazuri, testamentul trebuie să fie citit de către testator sau unul din martorii prezenți, în fața simultană a acelor martori, dupăcare, acesta să spună în mod expres, că «scrisoarea aceasta scrisă și subscrisă» sau «dictată de mine și scrisă de martorul X. este testamentul meu», sau «cuprinde voința mea liberă și nealterată de nimeni și prin nimic» etc... Urmând apoi semnarea acestei scrisori, în prezența martorilor invitați în acest scop. După aceasta, vine declarația martorilor, cari dovedesc, că cel ce i-a chemat, este complet sănătos la minte, a avut voința liberă și neconstrânsă de nimeni, declarând în mod solemn, că acesta este testamentul său, adică ultima lui voință, după care l'a semnat cu mâna proprie, sau

prin punerea de dejet, pe crucea de lângă numele lui, iscălit de unul dintre martori. Apoi se iscălesc și martorii. Numele testatorului ce nu știe scrie, i-l iscăleșete celalt martor, care știe scrie, cu mențiunea «prin X Y. ca martor testamentar și scriitor de nume». Cel puțin doi din martorii testamentari, trebuie să știe scrie și citi. Urmează apoi data testamentului, anul, luna și ziua, precum și locul unde s'a făcut.

Spre a cuprinde aceste sumare norme procedurale, într'un exemplu sugestiv, Vă dau următorul tip, care se poate schimba dela caz la caz și după împrejurări :

Testament.

Subsemnatul Ion dela Stână, învățator pensionar, în Com. Tihău, jud. Sălaj, fiind bolnav trupește, însă cu mintea întreagă și sănătoasă, neforțat și neinfluențat de nimeni, ci din proprie inițiativă, având voința liberă, și pentru a nu lăsa ca după moartea mea să se ivească neînțelegeri între moștenitorii mei legali, dispun asupra averii mele mobile și imobile, precum urmează :

1. Moștenitorii mei legitimi sunt : a) *Ionel*, inginer la Dir. C. F. R. Cluj ; b) *Petru*, calfă de tâmplar, dom. în orașul Sibiu ; c) *Emil*, agricultor, dom. în aceasă Comună și fiica mea *Aurelia*, mărt. Dr. N. N. medic de circ. în Com. Jibou, jud. Sălaj.

2. Averea mea mobilă, constă din suma de Lei 50.000 numerar, păstrată de soția mea Terezia, dom. în Com. Tihău și suma de Lei 50.000, depunere la Bca. «Invățătorul Sălăjan» — cu reședința în Zălau ; precum și 10 buc. acții a 5000 Lei, în valoare totală de Lei 50.000 semnate la Bca. «Inv. Sălăjan». Maideparte, doi cai roibi închiși, de câte 5 ani ; o trăsură cu arcuri, vopsită în negru ; doi boi bălțați, trecuți de 6 ani ; una vișea de bivol, precum și unelte de economie agricolă, plus, mobila din casă și o bibliotecă de mare valoare literară.

3. Averea mea imobilă, o formează intravilanul cuprins în C. F. Nr..... a Com Tihău, Nr. de ord. A+1, 2 și 6, Nr. top..... în extensiune de 2 jugh. cad. și supraedificatele, constătătoare din una casă cu trei camere, bucătărie, bibliotecă, birou și pivniță ; apoi grajd cu șopru, precum și intravilanele neclădite, înscrise în C. F. Nr..... a com. Tihău, Nr.

de ord. A+3, 4, 5 și 8 Nrii. top..... în extensiune de 3 jughere cad. ; mai departe, imobilele cuprinse în cf. nr. a com Surduc, nr. de ord. A+4, 6, 7 și 10 nr. top..... arător și fânaț în extindere de 30 jughere cad. și în fine, pădurea înscrisă în c. f. nr..... a comunei Tihău în extindere de 10 jughere cad.

4. Întrucât creșterea fiului meu Ionel în școala secundară și cea superioară, m'a costat o sumă considerabilă, cu ajutorul căreia și-a croit o soartă în viață, fiind prin aceasta deja și escontentat, îi testez numai 4 acții a 5000 Lei, semnate la Bca. «Inv. Sălăjan» în val. totală de Lei 20.000, precum și intravilanul neclădit, care este înregistrat în C. F. a com. Tihău, Nr. top. ... în extenziune de 3 jugh. cad.

5. Fiului meu Petru tâmplar, dom. în orașul Sibiu, pe care la fel am încercat să-l port la școala secundară — fără nici un rezultat — lucru care m'a costat mult, întrucât n'a avut nici o silință, am fost nevoit să-l dau la această meserie nobilă, iar după ce a terminat cu această meserie, de trei ori l'am ajutat cu bani grei, spre a-și deschide un atelier propriu, însă fără nici un rezultat, întrucât numitul meu fiu, în totdeauna a risipit banii, făcându-se nedemn de alte ajutoare nu-i testez nimic. Cum însă acesta are doi copii, cari nu sunt vinovați de purtarea tatălui lor, le las acestora, din averea mea lăsământară, suma de Lei 50.000, depusă la Bca. «Inv. Sălăjan» din Zălau, cu condiția că vor putea-o ridica din Bca. numită, numai după ce vor deveni majori, prin împlinirea celor 21 ani. Mai departe, două acții a 5000 Lei, semnate la Bca. «Inv Sălăjan», în valoarea de Lei 10.000; și în fine, intravilanul neclădit, din C. F. Nr.... a Com. Tihău, Nr. de ord. A+2, Nr. top.,... în extenziune de 1 jugh. cad. Fac această dispoziție de ultimă voință în favorul nepoșilor mei Rodica și Dorin, din motivul că aceștia să nu fie excluși din cauza slăbiciunii tatălui lor risipitor și spre a-și aduce cu drag aminte de bunicul lor, care i-a luat sub scutul său ocrotitor, asigurându-le o fărîmă de pâine, la majoratul vieții lor, când vor trebui să se avânte în lume spre a se lupta cu valurile grele a-le vieții.

6. Fiului meu Emil, agricultor, domiciliat în această comună, în afară de școala primară, nu i-am mai dat altă pregătire, deoarece am avut nevoie de el, la conducerea gospo-

dăriei, și căruia-i datorez situația mea materială actuală, îi testez cei doi boi bălțați, uneltele de agricultură, precum și imobilul clădit, care este înscris în C. F. No.... a Com. Tihău nr. top., în extensiune de 2 jugh., imobilele cuprinse în cartea funduare nr.... a comunei Surduc nr. ord. A + 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, nr. top. arător și fânaș în extensiune de 30 jugh cad. și în fine pădurea înscrisă în c. f. no.... a comunei Tihău în extensiune de 10 jugh. cad.

7. Fiicei mele, Aurelia măritată Dr. N. N. medic de circ. din com. Jibou îi testez 4 acții á 5000 lei, în val. totală de Lei 20.000, semnate de Banca «Invățătorul Sălăjan», precum și intravilanul înregistrat la cartea funduară nr.... a com. Tihău nr. ord. A + 3, nr. top. în extindere pe 1. jugh. cad., prin care va fi escontentată din averea mea lăsământară, pe lângă dota primită cu ocaziunea căsătoriei.

8. În fine nu pot să o trec din vedere nici pe soția mea iubită, care la bine și la rău a fost cu mine, în timpul vieții noastre conjugale de peste 40 ani; care m'a îngrijit cu toată dragostea și fidelitatea cuvenită, — crescând și patru copii. De-aceia îi testez capitalul de Lei 50.000, aflător în posesiunea dânzei; apoi, cei 2 cai roibi închiși, împreună cu trăsura pe arcuri, vopsită în negru; precum și dreptul de uzufruct viager asupra tuturilor imobilelor înșirate în punctul 3 al prezentului testament, — așteptând dela dânsa, ca în caz de moarte, să mă înmormânteze după credința noastră strămoșească. Mai departe, îmi exprim dorința, ca soția mea, din economiile gospodăriei, să doneze Asociației Inv. Sălăgeni, o sumă bănească corespunzătoare captării celor trei izvoare de apă potabilă necesară căminului de odihnă al colegilor mei de pe muntele Meseș.

9. Deosebit de averea mobilă arătată la punctul 2 al prezentului testament mai posed o prețioasă bibliotecă pedagogică și literară, pe care o donez Căminului de odihnă a Invățătorilor Sălăgeni.

Prezentul testament, conține ultima mea voință, fiind scris și semnat cu propria mea mână, în prezența martorilor de mai jos.

Dat în Tihău, la 13 Februarie 1940.

ss. Ion dela Stâna,
testator.

Subsemnații Alexandru Nosa și Ioan Maxim domiciliați în comuna Tihău, ca martori testamentari, chemați dinadins pentru acest scop, certificăm că în ziua de azi, Dl. Ion dela Stână, înv. pens., în prezența noastră colectivă și simultană, ne-a citit acest testament și a declarat în fața noastră, că acesta conține ultima și adevărata sa voință, semnându-l cu propria lui mână.

Dat în Tihău, la 13 Februarie 1940.

Martori testamentari :

ss. *Alexandru Nosa.*

ss. *Ioan Maxim.*

(Va urma).

Dr. Ionel Ciobanu.

CRONICĂ-INFORMAȚIUNI

— Pentru învățătoarele școlilor de copii mici din județul Sălaj. Se aduce la cunoștința învățătoarelor dela școlile de copii mici din Sălaj, că în conformitate cu ordinul Dnei Inspectoare Școlară de Ținut No. 11 din 6 Februarie 1940, sunt convocate pentru ziua de 16 Martie 1940 ora 10 la școala de copii mici No. 1 Zalău, la o consfătuire pedagogică în care vor primi diferite îndrumări în legătură cu bunul mers al învățământului. Pentru a veni în ajutorul învățătoarelor colege, cari nu au pătruns încă noile experimentări și metode de cercetări, în aceasta ședință vom prezenta și câteva demonstrații cu caracter specific grădiniilor de copii: experiențe și cercetări pentru cunoașterea dezvoltării intelectuale a copiilor. Vom lucra cu metode și texte adaptate copilului român, făcând cunoscut și colegelor acest material atât de necesar cercetărilor psihologice. La aceasta ședință fiecare învățătoare va aduce cu sine lucrurile confecționate sau colectate pentru Armată — conform ordinelor anterioare — ca: măncare, ciorapi, ștergere, fulare, flanele, batiste, etc... pentru a se hotărâ asupra distribuirii lor. Este de dorit că până la aceasta dată să se colecteze materialul necesar prin serbări și colecte, iar confecționarea să se facă cu fetele și mamele din comună, la al căror ajutor benevol fiecare învățătoare va ști apela cu deplin succes. Credem, că pentru a ne arăta interesul pentru problemele pedagogice specifice grădinei de copii și pentru a ne afirma ca corp profesional conștient de menirea și obligațiunile sale, nimeni nu va lipsi dela datorie! Președintă, Alexandrina Trifu Halas.

ADMINISTRAȚIA REVISTEI «ȘCOALA NOASTRĂ.»

Nr. 2 - 1940.

Important.

Către

*Direcțiunile tuturor școlilor profesionale
(primare și de copii mici) din județ.*

Avem onoarea a Vă ruga, să binevoiți a ne trimite de urgență abonamentul pe anul 1939, (1 Ian.—31 Dec. 1939), în sumă de 260 Lei (Două sute șasezeci lei).

Abonamentul se va trimite pe adresa Administratorului, în comuna Unguraș.

Primirea abonamentului se va confirma prin emiterea chitanței cuvenite.

Nr. 3—1940.

Important.

Către

*Direcțiunile tuturor școlilor primare și de copii mici
(de stat și profesionale) din județ.*

Incepând din luna Sept. 1939, revista noastră apare pe an școlar și nu pe an astronomic, cum apărea în trecut.

Comitetul de redacție a luat această măsură pentru a evita, în viitor, greutățile ivite în administrarea ei, prin mișcarea ce se face în rândurile membrilor corpului didactic primar la începutul fiecărui an școlar (transferări, detașări etc.)

Pentru anul școlar 1939 -1940, abonamentul s'a încasat și se încasează, până la data de 31 Dec. 1939, rămânând o restanță de 156 lei, care reprezintă abonamentul pentru 6 numere (1 Ian.—31 Aug. 1940).

În urma celor arătate mai sus, avem onoarea a Vă ruga, să binevoiți a înscrie în bugetul Dv. pe anul financiar 1940—1941, drept abonament la revistă, suma de 416 lei adică Patrusuteșasesprezece lei, care reprezintă restanța de abonament pe anul școlar 1939—40 în sumă de 156 lei și abonamentul pe anul școlar 1940 41 în sumă de 260 lei.

Această măsură administrativă, de încasare a abonamentului, a fost impusă de tranziția apariției revistei dela an astronomic la an școlar.

Administrația.

CĂRȚI-REVISTE

Amintiri din „Junimea“ de Iacob Negruzzi. „Cartea Românească“ 366 pag. Lei 100.

În acest an se împlinesc 100 ani dela nașterea lui Titu Maiorescu, cel mai lucid creier care a vegheat la căpătâiul culturii noastre în a doua jumătate a secolului trecut. Prezentul românesc se pregătește să comemoreze acest eveniment cu toată amploarea pe care o merită, smulgându-se pentru o clipă din aspra actualitate sau încercând, poate, să lucreze, în sensul unei totale aderențe a spiritului inaugurat de Maiorescu, la momentul românesc actual. Din acest prilej I. Rădulescu-Pogoneanu editează vol. II. din „Jurnalul“ criticului, operă care ne desvăluie un Maiorescu inedit, necunoscut nouă. Desigur că undeva se prepară ediția definitivă a scrisului său: a Criticelor, a Istoricilor contemporane, volume epuizate de mult, editate în condiții foarte slabe. Interferența între două forme de cultură — Juninismul și prezentul nostru — între scrisul unui om și nouile linii de adevăruri, găsite prin câteva decenii de creștere culturală, nu se poate face decât printr'o participare și printr'o înglobare în spirit a operei și a organelor de difuzare — liniile de scurgere faptică. Este vorba de „Junimea“, puternicul cenaclu literar și de Hermesul acestei societăți: „Convorbiri literare“, bătrâna și valoroasa revistă, care-și întinde viața rodnică și dincoace de veacul trecut. A cunoaște aceste focare, în cari s'au întâlnit, la un moment dat, toate forțele spirituale ale culturii românești pentruca tot deacolo — dar mai puternice, altfel decât permit mecanicele legi fizice — ele să se răspândească divergent în toate conștiințele și'n toate formele de cultură ale poporului nostru, constituie și-o trăire conștientă pe linia trecutului și o cuminte alegere a mobilelor vieții spirituale.

Amintiri din „Junimea“, scrisă de „secretarul perpetuu“ Iacob Negruzzi, este un pas hotărît pentru contemporaneizarea acelei vieți de înaltă literatură, de rodnică discuții, de substanțiale, „convorbiri“ aflate în vechea „Junime“,

Nu trebuie să se uite că în aceste „symposionuri“ s'a pus baza celor mai înalte directive cari să vegheze, nu numai lângă literatură, ci lângă toate formele vieții noastre sociale.

Jacob Negruzzi era cel mai în drept să evoce acele vremuri fiindcă dânsul asistase la toate etapele prin care a trecut viața „Junimii“ și a „Convorbirilor“: „Tot așa așa putea începe, fără glumă și astăzi, (este vorba de discursul glumeț pe care trebuia să-l țină secretarul perpetuu la fiecare aniversare a înființării „Junimii“ și care începea: „Originea „Junimii“ se pierde în noaptea timpurilor“ (Nota red.) când mi-a venit în gând să scriu oarecare amintiri despre aceasta societate, care a ocupat un sfert de secol din viața mea și cu care se leagă multe și plăcute aduceri aminte a'le tinereții mele (In cap. Inființarea societății literare).

Pe filele volumului masiv apar toate figurile cari erau odată însuflețite și de viață și de artă; ca 'ntr'un film se succed fețe demult dispărute, se aud discuții demult intrate în bagajul culturii românești.

Capitolul *Inființarea societății literare* ne prezintă momentele principale prin care a trecut linia destinică și a *Societății* și a numelui său. Dintr'o întâmplătoare întâlnire — pentru a asculta pe Carp într'o lectură a traducerii lui *Macbeth* — la începutul anului 1864, dintr'o a doua întâlnire dintre Negruzzi, Maiorescu, Pogor și Carp, pentru a discuta despre prelegeri populare, din alte și alte devenite necesitate, s'a născut o Societate. La început s'a numit *Ulpia*, *Ulpia Traiană* iar la propunerea lui Theodor Rosetti s'a numit *Junimea*.

Procesul lui Maiorescu ne dă în culori negre una din cele mai urite fețe care întunecă obrazul unor intelectuali „mici de suflet și mari de patimi“ din Iașul acelor vremuri. Asistăm la joșnicele intrigi dintre profesori, la dușmănoasele atitudini față de Maiorescu, la înscenarea „scandalului dela Școala centrală de fete“ unde criticul era profesor, la destituirea lui Maiorescu din învățământ, la procesul lui, la achitarea de sub orice învinuire și apoi la reîntegrarea în funcțiuni. In revista *Adevărul literar*, mi se pare, mai anii trecuți, s'au publicat pe larg toate fazele acestui proces răsunător, care a umbrit de tristețe pentru mult timp fața „*olimpianului*“ Maiorescu.

Se cunoaște marelui rol al lui Maiorescu în fixarea ortografiei limbii române: „*Despre scrierea limbii române*“ este cea mai prețioasă contribuție în domeniul lecurii graiului scris și cel mai curajos act în mijlocul atâtor rezistențe și capete grele,

îmbăcsite cu etimologism și slavism. Toate principiile și rezultatele aplicării la scris în adunările „Junimii” au fost desbătute, academic, cu acceptări și demonstrații. Adaptarea acestei ortografii de Academia română i-a arătat viabilitatea. „Ortografia Junimii a fost cel (d) întâi mare succes al societății” scrie Negruzzi pe drept cuvânt.

Capitolul următor: *Puțină politică* ne înfățișază răsunetul abdicării lui Cuza, în sânul societății, în care era și Pogor care făcea parte dintre „Complotiști”, mișcările de stradă din Iași, pe mitropolitul „de tristă figură” Calinic Miclescu, amatorul înfocat al separatismului. Mai găsim în cap. următor: Tipografia societății „Junimea”, cu lungile discuții asupra primei cărți de tipărit, cu interesantele ședințe de „critică a poeziei”, un fel de cenaclu poetic.

În capitolul *Convorbiri literare*, Iacob Negruzzi vorbește cu duioșie despre aceasta revistă, pornită în lume la 1 Martie 1867, pe care a condus-o în 23 ani, fiindu-i martor imediat la variația graficului vieții. A conduce o revistă atât timp, a lucra la ea pe un așa lung șir de ani, înseamnă a te fi identificat pe de-a întregul cu destinul revistei, înseamnă, cum scrie memorialistul: „Astăzi de m'ar întreba cineva de vreau să încep a trăi încă odată sfertul de secol ce a trecut, poate multe din cele ce am făcut nu le-aș mai face a doua oară, dar fără nici un moment de stânjenire și cu dragă inimă m'aș declara gata să încep a conduce *Convorbirile literare*.”

În pagini vibrante, poleite cu dulceața aducerilor aminte, Negruzzi evocă figura lui V. Alecsandri pe care-l apreciază la justa lui valoare, ba poate, ici-colo, cu fireștile exagerări.

Cel mai interesant capitol cu siguranță *Dosarul Junimii. Poșta redacțiunii*. Se vede foarte bine întreaga mașinație care lucra zilnic pentru scoaterea, în cele mai bune condiții, a revistei „Convorbiri literare”. *Poșta redacției* era altceva decât azi: era prezentarea, de către I. Negruzzi, a tuturor manuscriselor venite pentru apariție în coloanele revistei *Junimii*, în adunare. Aici se citeau, se discutau, se publicau sau se aruncau în coș. Ni se arată apucăturile de cari se foloseau diferiți pretendenți la literele de plumb, ca să înșele vigilența câinelui de pază: a redactorului, mai ales marele număr al acrostihurilor — frecvent nu numai într-o anumită epocă a vieții omenești — dar și la înce-

puterile scrisului însuși — cari îngrozeau, prin tonul și formele lor, pe toți Junimiștii. Hașdeu sub pseudonimul P. A. Calescu (Păcălescu) a trimis un astfel de specimen foarte tare, foarte usturător : *La noi*.

Cum se făceau ședințele la *Junimea* găsim în *Sâmbătă seara* ; notații cari îți aduc o ușoară adiere de răs pe față. Găsim poreclele tuturor membrilor, vestita „caracuda“, felul de a se citi, critica, metehnele societărilor și alte multe aspecte acele acestor veritabile *symposionuri* românești. Plin de cel mai larg humor e *Ceremonialul* biblic de începere a ședințelor.

Negruzzi în *Câteva portrete* creionează figura câtorva convivi-societari, în trăsături limpezi, sgârcite, dar edificatoare. Il avem pe : Xenopol istoricul — fiul de evreu botezat — (mi-se pare că aceasta afirmație este combătută undeva în publicistica noastră) — pe Nicu Xenopol, Ștefan Vârgolici, Samson Bodnănescu, Anton Naum și Ion Creangă. Asupra acestuia, autorul stăruie mai mult : „Când râdea Creangă, cu hohot puternic, plin, sonor, din toată inima, care făcea să se cutremure păreții ! Singur râsul lui înveselea societatea fără alte comentarii !“

Junimea, la fel cu faimoasele „gustări“ ale cenaclurilor franceze, în special banchetele „Premiului Goncourt“ l-a inaugurat și apoi l-a trecut în obicei : banchetul cu scop satiric : de luare în răs reciprocă. Era deci o întrecere de spirite, de epigrame, de înțepături estetice. În capitolul acesta găsim câteva mostre de acest gen.

Prieteni și dușmani înșiră pe răuvoitorii „Junimii“ : N. Ionescu, Bărnuț, P. Grădișteanu, V. A. Urechea, Gh. Bănuț, Aron Densușianu și cel mai mare, pe Hașdeu.

Destinul tragic al lui Eminescu, Negruzzi îl evocă într'un capitol întreg, cu trăsăturile sigure ale omului care a trăit la umbra marelui nefericit.

În *Incheiere*, autorul plânge, la râul amintirilor, moartea „Junimii“, „care va păstra o pagină în istoria literaturii române“.

Scrisă în 1896, desigur fără finalitate artistică, fără prea multă grijă de arhitectură scriitoricească, totul având mai mult un scop de sublimare, de ușurare, Amintiri din „Junimea“ se citește mai ales azi — timpul fundamentărilor și a sintezelor de tot felul, în literatura românească — cu un covârșitor profit.

Recurgerea la textul cărții constituie o mai serioasă documentare în vremurile acestea cari cer, dela intelectual mai ales, o participare conștientă la căpătâiul destinului.

Buletinul Cărții (Opere mai importante apărute în Editura „Fundațiilor Regale“)

1. René Vallery-Radot, *Viața lui Pasteur* 2 vol. Lei 100.
  2. Charles A. Lindbergh, „Noi“ Lei 40.
  3. Ing. N. P. Constantinescu, *Enciclopedia invențiilor tehnice* Lei 180.
  4. Aurel C. Popovici, *Stat și Națiune* Lei 130.
  5. I. Minulescu, *Poezii*. Ediție definitivă Lei 160.
  6. Șt. O. Iosif, *Poezii*. Ediție definitivă Lei 160.
  7. Al. Dima, *Conceptul de artă populară* Lei 90.
  8. P. P. Negulescu, *Destinul omenirii* vol. I-II. á 140 Lei.
  9. T. Vianu, *Estetica* Lei 160.
  10. Lucian Blaga, *Geneza metaforei și sensul culturii* Lei 60.
  11. Idem, *Artă și valoare* Lei 60.
  12. Bucur Țincu, *Apărarea civilizației* Lei 50.
  13. I. N. Lungulescu, *Drept și dreptate* Lei 60.
  14. Aurel Chirescu, *Finister poeme* Lei 50.
  15. P. P. Ionescu, *Ontologia umană și cunoașterea* Lei 60.
  16. Fără autor, *Biblia*, legat pânză Lei 120.
  17. I. Biberi, *Funcț. creatoare ale subconștientului* Lei 100.
  18. Mihai D. Ralea, *Psihologie și viață* Lei 60.
  19. C. Rădulescu-Motru, *Românismul. Catehismul unei noi spiritualități* Lei 60.
  20. Oct. Goga, *Din larg. (Poezii postume)* Lei 60.
-

Buletinul Inspectoratului Școlar al Jud. Sălaj

Circularele se vor înregistra imediat, comunica tuturor membrilor corpului didactic și executa întocmai

819 - 1940 **Dispozițiuni privitoare la transferarea maștrilor, maestrelor și agronomilor din învățământul primar.** Ministerul Educației Naționale cu ordinul No. 12 230 din 25 Ianuarie 1940, publica în Monitorul Oficial No. 23 din 29 Ianuarie 1940, normele de transferarea maștrilor, maestrelor și agronomilor din învățământul primar. Art. I. Maștrii, maestrele și agronomii din învățământul primar se transferă în aceleași condițiuni ca și ceilalți membri ai corpului didactic primar. Art. II. Până la primul examen de definitivat, ce se va institui special pentru aceștia, maștrii, maestrele și agronomii provizori în învățământul primar, seriile 1936, 1937, 1938 și 1939, pot cere și pot obține transferarea la școlile din comunele urbane și municipii, în posturile publicate vacante, întrucât nu ar exista candidați care să aibă titlul definitiv sau gradul II^a.

820 - 1940. **Posturi vacante la școlile primare și grădini de copii.** Publicăm în copie, dispoziția Ministerului Educației Naționale No. 13.441 1940 privitoare la transferările din învățământul primar și grădini de copii, pentru luare la cunoștință. „Art. I. Se publică în Monitorul Oficial (No. 23 din 29 Ian. 1940) în vederea transferărilor ce se vor face pe 1 Septembrie 1940, potrivit legii, (art. 171) posturile vacante dela școlile primare și grădinile de copii cuprinse în tabelul de mai jos:

Posturi vacante pentru transferări. Școli primare rurale. 1. Chechiș mixtă p. III. bărbat. 2. Chelița mixtă p. II. bărbat. 3. Cosniciul de sus mixtă p. II. femeie. 4. Corni mixtă p. II. femeie. 5. Cean mixtă p. II. bărbat. 6. Dindești Mic, secția germană mixtă p. II. bărbat sau femeie. 7. Dobra mixtă p. II. bărbat. 8. Doh mixtă p. II. bărbat. 9. Gărdani mixtă p. III. bărbat. 10. Gârceiu mixtă p. III. bărbat. 11. Guruslău mixtă p. III. bărbat. 12. Moara Banfi mixtă p. I. bărbat. 13. Sighetul-Silvaniei mixtă p. II. femeie. 14. Sudurău mixtă p. II. femeie. 15. Șamșud mixtă p. III. femeie. 16. Tiream, secția germană mixtă p. III. bărbat sau femeie. 17. Urziceni, secția germană mixtă p. II. bărbat sau femeie. 18. Valea lui Mibai mixtă p. X. bărbat. 19. Vălcăul de jos mixtă p. III. bărbat.

Grădini de copii rurale. 1. Acăș p. I. femeie. 2. Cămin secția germană p. I. femeie. 3. Foieni secția germană p. I. femeie. 4.

Urziceni secția germană p. I. femeie. 5. Ciumești secția germană p. II. femeie.

Maestrii, la școli rurale. 1. Crasna p. I. agronom. 2. Jibou p. I. agronom. 3. Valea lui Mihai p. I. agronom. 4. Vașad p. I. maestră. Invităm pe cei ce vor să ceară transferare, în unul din posturile vacante de mai sus, sau în alte posturi devenite vacante prin transferare, să se conformeze dispozițiilor din art. 171 din legea învățământului primar și să-și înainteze petițiile însoțite de acte, serviciului nostru, cel mai târziu până la data de 15 Martie a. c.

Concomitent cu ordinul de mai sus, pentru a ușura situația învățătorilor în ce privește redactarea cererilor pentru transferare și anexele, publicăm aci un formular text, pentru a nu se scăpa din vedere datele, fără de cari cererile nu se vor lua în considerare.

Domnule Ministru,

Subsemnat(a) ..... învățat (maestr) ..... gradul ..... la școala primară de stat din comuna ..... satul ..... județul ..... fiind numit(ă), transferat(ă) în acest post pe data de ..... 19— cu Decizia Onor. Minister al Educației Naționale No. ...., având în vedere art. 171 din legea învățământului primar, Vă rog respectuos să binevoiți a-mi aproba transferarea dela școala primară de stat din comuna ..... postul ..... la școala primară de stat din ..... post publicat vacant; post ce va deveni vacant prin transferare.

În sprijinul cererii, îmi permit a invoca motivele ce urmează, conform art. 173 din lege:

Se anexează ..... certificate.

Primiți, Vă rog, Domnule Ministru, asigurarea respectuosului meu devotament.

Data .....

Sănătate!

D-Sale Domnului

Ministru al Educației Naționale

București

Prin Inspectoratul Școlar al Ținutului.

Fișa personală a înv.

Numele și prenumele petiționarului	Comuna	Județul	Situția în învățământ				Localitatea	Județul	Al căteia post se cere	Are soț în locali- tate și ce profesie	Interese familiare (copii la școală, mamă văduvă etc).	Notele la inspecții	Recompense	Pedepse	Calificator Sireja Tării	Observațiuni
	unde este titular		Data numirii sau transf. în postul actual	Gradul în învățământ	Data obținerii gradului	Media la examen										

Imi iau răspunderea exactității datelor de mai sus.

L. S.

Inspector școlar județean

NOTĂ: Datele din fișa de față se sprijină pe textul personal în copie și certificate oficiale.

*) Petiționarii vor întocmi câte 2 fișe, cu date exacte și se vor anexa cererei.

1304—1940. Intocmirea cererilor de concediu. Cum cererile de concediu ce intră zilnic la serviciul nostru, cele mai multe nu intrunesc forma reglementară, se resping pentru complectare, din care cauză rămân tardive și fără aprobare; pentru a ocoli în viitor aceste inconveniente, publicăm mai jos un text formular, care se va respecta intocmai. Cererea se va trece pe partea dreaptă a hârtiei, iar pe partea stângă, sus, se va trece avizul directorului școlar, rămânând partea din jos loc rezervat pentru avizul Inspectoratului școlar județean. — Dnii Directori, deodată cu înaintarea cererei de concediu a solicitantului, vor înainta raportul obisnuit, scris pe $\frac{1}{2}$ coală de hârtie. Cererea se timbrează legal. La concediu de boală se anexează certificatul medical eliberat de un medic oficial din localitate.

Avizul Școlii prim. de Stat

Nr. .... /19 .....

Cocediul solicitat de inv. ....
cu incepere .....
dela ..... pentru
boală (interese familiare)
se propune cu aviz favorabil (fără aviz favorabil)

Pe timpul concediului
va fi suplinită de către .....

Petiționarul a mai avut
concediu în anul școlar
curent, aprobat de On.
Insp. școl. al Tinutului
(On. Min. Ed. Naț) cu
Nrul ..... /19 .....

Data .....

Director școlar.
(L. S.) .....

*, (Loc rezervat pentru avizul
Insp. școl. jud.)

Domnule Inspector Școlar,
Subsemnat(a) .....

inv. gr. ....
dela școala prim. de Stat
din comuna .....
jud. ....

Vă rog
respectuos să binevoiți a-mi
aproba concediu de ..... zile
pentru boală (interese fa-
miliare) ..... ince-
pând dela data de .....
până la ..... In acest
an școlar am avut urmă-
toarele concedii: pentru
..... dela data de

..... până la .....,
aprobat de Inspectoratul
școlar Tinutal (On. Min.
Ed. Națion.) cu ordinul
Nr. .... /19 .....

Pe timpul concediului
solicitat voi fi suplini(ă)
de

Funcționez ca detașat(ă)
cu ord. Nr. .... /19 .....

Data .....

Am cerut detașare, dar nu
mi sa dat.

Inv. ....
Comuna .....
Nr. Stat. pers .....

837—1940. **Nu se admit examene de diferență.** Comunicăm în copie Ordinul On. Minister al Educației Naționale No. 3779—1940, pentru luare la cunoștință și a comunica celor interesați. Vă facom cunoscut că Ministerul, prin ordinul No. 3779—1940 B. ne încunostează că în conformitate cu dispozițiunile din noua lege a învățământului secundar, nu se mai admit examene de diferență dela școlile de învățământ practic cum și dela cursul primar complet, la învățământul teoretic. Absolvenții cursului primar complimentar care doresc a face liceul teoretic, vor putea trece examen ca pregătiți în particular de două clase de odată, conform legii. Absolvenții școlilor de învățământ practic, trebuie să treacă examene integrale de fiecare clasă, cei în vârstă putând da câte 2 clase într'un an. Sănătate! Pentru Inspector General, *D. Mărgineanu*. Șeful Secției *L. Hossu*.

No. 1210—1940. **Radierea pedepselor.** Se aduce la cunoștința celor interesați că, potrivit articolului 214 din Legea Învățământului Primar, pedepsele suferite de membrii corpului didactic au un anumit termen de radiere. Conform instrucțiunilor date în conștința organelor de control din 5 Februarie 1940, dela Inspectoratul Școlar al Ținutului Someș, pedepsele nu se radiază dela sine și în mod automat după timpul de lege, ci e necesar ca fiecare membru al corpului didactic vizat să ceară — pe cale ierarhică — On. Ministerului radierea acestor pedepse. Cererea va primi neapărat avizul autorității școlare imediat superioare, încât depunerea ei trebuie făcută numai pe cale ierarhică. Numai după ce s'a primit ordin de radiere învățătorul respectiv iese de sub efectul disciplinar al pedepsei, chiar dacă timpul prevăzut pentru radiere a fost împlinit. Pentru deplina orientare a autorității școlare, cei interesați sunt rugați a alcătui cât mai complet cererile, cu anexarea în copie a ordinelor cu care le-au fost comunicate.

No. 1218—1940. **Inventarul atelierelor.** Potrivit ordinului On. Insp. Școl. Ținutul No. 3218—1940, invităm pe dnii Directori școlari să ne înainteze de urgență inventarul atelierelor de țesătorie, tâmplărie și agricultură, indicând și prețul fiecărui obiect, încheiat pe data de 31 Dec. 1939. Concomitent cu aceasta, dnii directori, ne vor mai raporta numele învățătorilor care au luat parte la cursurile de perfecționare organizate de On. Minister: când? unde? ce fel de curs?

No. 1071—1940. **Adunările F. R. N.** Comunicăm mai jos în copie ordinul Prefecturii jud. Sălaj No. 2021—1940, pentru a lua cunoștință și conforma: Domnule Inspector Județean, Motivat de ordinul Ministerului de Interne No. 1110 din 25 Ianuarie 1940, avem onoare a Vă face cunoscut că, Ministerul Educației Naționale cu No. 9727—1940, a aprobat ca adunările

F. R. N. să se țină în localurile școlilor primare, dacă nu există alte localuri mai potrivite, cu condiția ca primăriile să aibă grijă de curățenia acestor localuri de școală, imediat după adunare. Comunicându-Vă cele de mai sus, avem onoare a Vă ruga să binevoiți a comunica aceasta dispoziție organelor în subordine, spre știință și conformare. Sănătate. Zălau, la 6 Februarie 1940. Prefect-Colonel, ss. Opritia. Șef de cabinet, ss. Terțan.

No. 7177—1439. **Intocmirea rapoartelor.** Punem din nou în vedere dnilor directori școlari, ca să nu ne raporteze pe o singură hârtie decât o singură chestiune, căci altfel nu se rezolvă decât una, iar celelalte sau nici odată sau prea târziu și din aceasta cauză se produc perturbări în adm. școlară.

No. 1422 - 1940. **Di Alexandru Selaru, numit controlor al cooperăției școlare.** Comunicăm pentru luare la cunoștință, ord. On. Insp. Școl. Ținutul No. 4904 - 1940, din 19 II. „Domnule Inspector Județean, Vă facem cunoscut că Ministerul, prin ord. No. 19858—1940, delegă pe de Alexandru Selaru, institutor gr. I. la școala prim. de băieți No. 41 din București, licențiat al Academiei de Inalte Studii Comerciale și Industriale și care îndeplinește funcțiunea de secretar al Oficiului Cooperăției Școlare, cu îndrumarea și controlul cooperativelor școlare din Țară cu începere dela 1 Februarie 1940. Sănătate! p. Inspector General, D. Mărgineanu, p. Șeful Secției, L. Hossu.

838—1940. **Preîntâmpinarea epidemiilor de tifos exantematic.** Publicăm mai jos, în copie, ordinul On. Insp. Școl. Ținutul Nr. 1559—1940, pentru a lua cunoștință și conforma. — *Domnule Inspector Județean*, Ministerul, prin ord. Nr. 4103—1940, ne face cunoscut că pentru preîntâmpinarea epidemiilor de tifos exantematic, membrii corpului didactic trebuie să execute următoarele dispozițiuni: 1) Executarea, după indicațiile serviciilor sanitare, a normelor de igienă în școală. 2) Aplicarea strictă a controlului zilnic al elevilor și comunicarea către organele sanitare a copiilor parazițați și a celor care lipsesc dela școală. 3) Punerea în funcțiune și repararea la nevoie, a tuturor instalațiilor de băi școlare, existente, pentru a folosi atât copiilor cât și populației din sat. 4) Completarea instalațiunilor de băi la școalele unde există încăperi destinate pentru aceasta. 5) Obligarea școalelor care posedă băi de a permite îmbăierea elevilor dela școalele lipsite de băi. 6) Instruirea elevilor asupra transmiterii tifosului exantematic prin păduchi și asupra modului de deparazitare individuală. 7) Procurarea de rufărie, prin comitetele școlare, sau prin alte mijloace, elevilor săraci. 8) Prin conferințe, populația satelor să fie lămurită de învățători, că măsura ce se ia pentru combaterea tifosului exantematic, nu este

o persecuție, ci o măsură bună pentru sănătatea lor. Să li se dea îndrumări în privința curățeniei, necesitatea de a face baie, de a se schimba des, de a fierbe rufele la spălat, de a întrebuința săpunul. Invățătorii, în propaganda lor, se pot folosi de străjeri și premilitari. Comunicați școlilor spre a se executa întocmai aceste dispozițiuni. p. Insp. Gen., *D. Mărgineanu*. Șeful secț. *L. Hossu*.

730—1940. **Invățătorii vor lua parte la organizarea de Comitete Sanitare locale.** Comunicăm mai jos în copie ordinul On. Insp. Școl. Ținutul Nr. 1564—1940 pentru conformare. „Avem onoare a Vă face cunoscut că pentru a asigura executarea riguroasă a măsurilor de profilaxie și combatere a tifosului exantematic, stabilite de Ministerul Sănătății, fiind nevoie absolută de colaborarea tuturor autorităților locale, Ministerul Educațiunii Naționale, cu ord. Nr. 237.741—1939, a dispus ca invățătorii din comunele rurale să ia parte la organizarea de comitete sanitare locale, instituite în scopul arătat mai sus și să acționeze în acest sens alături de organele sanitare. p. Insp. Gen., *D. Mărgineanu*. Șeful secț., *L. Hossu*.

758—1940. **Notarea elevilor de confesiunea «Creștini după Evanghelie».** Se comunică ord. On. Insp. Școl. Ținutul Nr. 1563—1940, pentru luare la cunoștință și conformare. — *Domnule Inspector Județean*, Vă facem cunoscut că Ministerul, cu ord. Nr. 235.259—1939, a aprobat ca elevilor de curs primar de confesiune „Creștini după Evanghelie“ să li se dea nota la religie de către predicatorii respectivi; însă n'a dat autorizație predicatorilor Asoc. „Creștini după Evanghelie“ să predea religia lor în școlile de stat, așa cum aceasta asociație a înțeles și a comunicat predicatorilor respectivi. Comunicați celor în drept. Sănătate! P. Insp. Gen., *D. Mărgineanu*. Șeful Secției, *L. Hossu*.

No. 1256—1940. **Recoltarea semințelor forestiere.** Comunicăm pentru luare la cunoștință și conformare, ordinul On. Insp. Școl. Ținutul No. 3989—1940. Avem onoare a Vă face cunoscut, că Ministerul Apărării Naționale cere prin Ministerul Domeniilor să luați măsuri imediate pentru recoltarea întregii cantități de semințe forestiere existente în cuprinsul Ținutului în vederea folosirii ei la lucrările de pepiniere și împăduriri ce trebuie executate în zonele militare. Timpul fiind înaintat, vă invităm să ajutați la aceasta recoltare prin toate elementele ce le aveți la dispoziție. În acest sens urmează să luați imediat legătură cu Ocolul nostru silvic din regiunea respectivă asupra condițiunilor tehnice de recoltare. Pentru munca la recoltare, Ocolul va achita pe loc pe liste de plată reglementară, sumele convenite la fiecare colaborator la aceasta operă de interes național. În acest scop, este nevoie de zeci de vagoane de semințe de acest fel. Sănătate. p. Inspector General, *D. Mărgineanu*. Șeful Secției, *L. Hossu*.

POȘTA REDACȚIEI

D. D. O. Cn. — Dl Ioan Ardeleanu Senior ne-a predat numărul de pe Ian. a. c. din „Școala Noastră“, pe care refuzându-l, l-ați expedit direct d-sale, împreună cu biletul — expuneri de motive — trimis de dv. în mod absolut fraudulos. Ne pare rău că trebuie să constatăm cea ce nici nu credeam despre d-ta. Noi te știam bun camarad, cunoscător al luptelor noastre profesionale din trecut și contam, așa cum contăm pe fiecare dascăl măcar, în luptele noastre de azi și de mâine. O revistă profesională a avut și are un rol însemnat în încheierea solidarității unui corp organizat, cum este corpul didactic, numai d-tale îți procură „*plictiseală*“. Dece? Ai putea să ne comunici? Nu-ți place felul cum e redactată? Dar cine te-a oprit să nu-ți aduci contribuția d-tale, de sfaturi, colaborare? Nu te înțelegem deloc. Trăești în mijlocul nostru, bueneficiind din plin de cele ce au fost eri străduinți, deziderate și revendicări, azi fapte dobândite prin asociațiile și revistele noastre profesionale. Azi, când toate asociațiile noastre județene își au revista lor și când totuși numeroși colegi din alte județe îi avem abonați la „Școala Noastră“, tocmai pe un coleg din Sălaj să-l plictisească? Administrația îți va trimite revista, iar noi te invităm, atâta vreme măcar cât ești între noi, să fii cu noi. Sperăm că nu va fi nevoie să ne motivăm și noi invitarea.

L. F. Oradea: S'a primit cu deosebită plăcere scrisul trimis. Mulțumiri pentru aprecierea dată modestei reviste. Așteptăm articolele promise.

I. Șitnap I. Articolul trimis, vizând direct o persoană din sânul corpului didactic, nu se poate publica. Asta nu pentru că lucrurile scrise n'ar fi adevărate, nu pentru că „dascălul“ acesta n'ar fi meritat chiar mai mult decât i-s'a făcut, nu pentru că, eventual, totul a fost scris cu un număr oarecare de tonuri mai sus — natural în asemenea cazuri — ci deoarece atmosfera încă nu e liniștită și s'ar deslănțui anumite resentimente etc. etc. Scopul revistei nu este acesta. Așteptăm restul de articole promise.

Gh. B. în V. M. Articolul trimis a sosit târziu. Apare în numărul viitor. Trimiteți mai regulat.